

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik VII.

V Ljubljani, decembra 1890.

12. zvezek.

Druga adventna nedelja.

I. Grešnik pri sodbi. (II.)

Nič sicer nimam na vesti, pa zato
še nisem opravičen, zakaj Gospod je,
kateri me sodi. I. Kor. 4, 4.

Si ti, kateri ima priti, ali drugega čakamo? Tako vprašata našega Zveličarja dva učenca, katera je Janez iz ječe poslal do njega. Pa namesto njunemu vprašanju odgovoriti, jima Jezus veli pogledati čudeže, katere dela, — da namreč slepi v njegovi moči spregledujejo, hromi hodijo, govori se očiščujejo, gluhi spreslišujejo in mrličii vstajajo. Iz tega, jima je hotel Jezus reči, bosta lahko spoznala in Janezu povedala, da sem jaz obljubljeni Odrešenik. Tako bode tudi konec sveta, ob svojem drugem prihodu Jezus pred oči nam postavil nauk, katerega je iz nebes prinesel in ljudem oznanoval, čudeže, katere je delal v pričevanje resnice, in svojo zasramljivo smrt, katero je na križu prestal za grehe sveta. To bo storil ne več, kakor od Očeta poslani Odrešenik sveta, temuč kakor od Očeta pooblašteni Sodnik živih in mrtvih. Kateri ga ni hotel kakor Mesija, ga bode moral takrat kakor svojega Sodnika spoznati. Zakaj ko bo Jezus pokazal, koliko je storil, da bi grešniku nebesa kupil, bode tudi pokazal, kaj je grešnik storil, da bi nebesa zgubil, kakó je njegove tako težko pridobljene milosti napak obračal, ker je grehu in hudobiji služil. Jezus bode tudi pokazal in razodel, koliko dobrega je grešnik za zveličanje zamudil in opustil, kakó lenobno je sodeloval s prejeto milostjo. Sodnji dan tedaj grešnik ne bo le zavolj storjenega hudega, ampak tudi zavolj opuščenega dobrega sojen, — celó njegova dobra

dela bode takrat Sodnik tehtal in sodil, ali so bila iz dobrega namena opravljena ali ne. Da bomo, dokler na zemlji potujemo, ne-trudno skrbeli prav veliko dobrega storiti, in dobro iz čistega namena delati, premislimo danes, kakó bode grešnik sodnji dan zavolj tega osramoten, ker je dobra dela ali opuščal, ali jih le na videz in hinavsko opravljal. Upanje imam, da boste tudi to resnico zvesto poslušali.

I. *Nič sicer nimam na vesti, pa zato še nisem opravičen, zakaj kateri me sodi, je Gospod.* Tako piše sam o sebi sv. apostelj Pavel, ta toliko vneti božji služabnik, ki je od takrat, ko se je bil spreobrnil in ga je Bog poklical za oznanovaleca sv. evangelija, neprenehoma delal v Gospodovem vinogradu, voljno prenašal zaničevanje in preganjanje, lakoto in nagoto, tepeže in mnogo trpljenja, in kakor blato cenil vse posvetne zaloge, vso časno imenitnost in moč, da bi bil le Jezusa pridobil in se zagotovil milosti svojega Zveličarja. Ta sveti služabnik božji konec svojega častito dokončenega teka spozna, dasiravno mu je vest pričala, da je bil zmiraj Gospodovi postavi pokoren, vendar spozna, da zavolj tega še ni opravičen; zakaj ne jaz, pravi, ampak *Gospod je, kateri me sodi.* Ako pa veliki apostelj, kateri je po svojem spreobrnenji le samo za svojega Zveličarja živel in toliko storil za božjo čast in za zveličanje ljudi, ako ta veliki apostelj ni bil brez vsega straha za zveličanje svoje duše, ker je vedel, da je Bog pravičen in oster sodnik, — boš li ti pokojno in brez strahu živel, kateri, čeravno nimaš očitno velikih grehov na vesti, si vendar le malo, ali celó nič za nebesa storil? Je-li tisti v božjih očeh že opravičen, kateri se samo hudega varuje? Ali nas more katera druga reč nebes vredne storiti, kakor dobra dela? Nobena. Hlapec, kateri svojega talenta ni zapravil, pa ga tudi na obresti ne posodil, temuč ga leno zakopal, — sva t, kateri je brez svatovskega oblačila prišel k Gospodovi večerji, oba sta bila obsojena: *Zvežite mu roke in noge in vrzite ga v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi.* Taka sodba je zadela nepridnega hlapca, kakor svata brez svatovskega oblačila. Tako sodbo bo božji Sin izrekel nad vsemi, kateri so temu lenemu hlapcu ali onemu neskrbnemu svatu podobni, — nad vsemi, kateri prejeti talent zakopljejo, — ki časa in zadobljenih darov ne obračajo v dobro, za večnost, ki pridejo brez dobrih del pred sodnji stol Jezusa Kristusa. Kakor drevo, ki sadú ni rodilo, bodo posekani in v ogenj vrženi.

Če večji del ljudi premislimo, kakó s potnim obrazom od jutranje zore do večernega mraka delajo in si z velikimi skrbmi glavo belijo, bi lahko sodili, da med tem tudi prvega in najpotrebnišega, da med časnim tudi večnega ne pozabijo in si ravno tako nebeške kakor pozemeljske zaloge nabirajo; pa dostikrat bi se v ti sodbi zeló motili, ker ne delajo za nebesa, ampak za zemljo, ne za večno, temuč za časno, ne za Boga, ampak za svet.

Poglejmo lakomnika, koliko trpi, da svojemu denarnemu nagnenju vstreže. Nekateri križem svet prehodi, morje po širokem in dolgem prevozi, se podvrže hudemu vremenu in viharjem, prečuje cele noči, strada in pritrjuje svojim lastnim ustom in težke skrbi mu neprenehoma sree razjedajo. In kadar misli vse imeti, vendar nič nima, nikoli nima toliko, kolikor želi, in s tem, kar ima, ni nikdar zadovoljen. Koliko bi bil pa imel, ko bi se bil toliko za nebeške zaklade trudil in potil, za-nje bi se mu še ne bilo treba toliko truditi in potiti, in vendar bi jih bil gotovo imel, imel pa ne s tolikim trpljenjem in takimi skrbmi, kakor pri posvetnih zalogah. Smrt pride in ga od tod pokliče, njegovi nehvaležni dediči hitro povžijejo njegovo, s tolikimi težavami nagrabljeno blago, in pozabijo tistega, ali mu še norce kažejo, kateri jim ga je nagrabil. Sodnji dan pa bo Gospod odgovor tirjal od njegovega hiševanja, in kaj mu bo mogel pokazati? Časno zalogo so ali molji zgrudli, ali tatje izkopali, ali dediči požrli, za večnost pa — za večnost nima nič pokazati.

Če premislimo marsikaterega gospodarja, bodemo našli, da si veliko prizadene, svojo hišo in zemljišče v dober stan spraviti, svojo ženo in otroke časno preskrbeti, — najpotrebniše skrbi pa, — skrbi za krščansko izrejo, za zveličanje svojih otrók ne pozna; dosti se mu zdi, da jim le veliko dote napravlja in daje, s tem misli, da je vse svoje očetovske dolžnosti spolnil, v resnici pa nobene spolnil ni, ker je zamudil prvo in najjimenitnišo dolžnost, otroke za Boga izrediti, jih v nebesih vekomaj srečne storiti. Otroci bi mu bili ravno tako ali še bolj hvaležni, ko bi jim bil zraven po pravici pridobljenega premoženja zapustil tudi izglede lepih čednost in strah božji; — še v grobu bi bili njegov spomin častili. Tako bodo pa sodnji dan pričali zoper njega in ga tožili, da je skrbel samo za njih telo, ne pa za njih dušo, da jih je storil vekomaj nesrečne.

Takšna je tudi marsikatera mati. Vsa se v skrbéh topi, kakó bi mogla svojo hčer bolj za svet izučiti in poprej možu oddati. — Možu je morda oddana, pa kaj ji hasne, če se od matere ni naučila strahu božjega, tihotnosti in ponižnosti, če je zgubila nedolžnost srca,

čistost duše, in z njo večno srečo? Le edino, ti skrbna mati, je bilo potrebno, in to edino, skrb za dušno zveličanje svoje hčere, to edino si v nemar pustila, in zavolj tega te oster odgovor čaka sodnji dan.

Premislimo še posvetnjake sploh. Leta in leta služijo svetu in konec svojega življenja so tako prazni dobrih del, tako ubogi na zasluženji za Boga in svojo dušo, kakor bi nikoli živeli ne bili. Vse svoje žive dni niso mogli le ene ure najti, da bi bili poskrbeli za svoje dušno zveličanje, toliko let pa so našli, da so si z njimi postlali v peklenskem breznu. Saj bi njih časna opravila ne bila nobene škode trpela, še le dobiček bi bila imela, ko bi jih bili s tihim pogledom k nebu darovali Bogu in svoji duši. Saj bi sveta ne bili zgubili, ko bi bili ravno na svetu Boga iskali in Bogu služili. Pa med sto praznimi opravili pozabijo svojega poglobitnega opravila, namreč skrbi in truda za svojo dušo — ga pozabijo, dokler se Gospod ne oglasi: *Daj odgovor od svojega hiševanja, odsihdob ne bodeš mogel več hiševati.* Edino opravilo si na svetu imel in kako si ga dodelal? Ali si se zveličal? To te bo tvoj Sodnik vprašal in na to vprašanje bodeš moral odgovoriti: Ali si se zveličal? Če se nisi zveličal, si svoje dni zastonj zapravil, si zastonj blaga in premoženja nabral, zastonj si se za imenitne in častite službe potegoval, zastonj pri težkem delu in nevarnem trudu zdihoval in stokal. V deželi mrtvih, na onem svetu posvetno blago in denar nič ne velja, tam veljajo le dobra dela in zasluženje za Boga. Ti si si pa z velikim trpežem zaklade božje jeze nabral, svojo mero grehov si do vrha napolnil in zdaj bodeš njih strupeni sad vekomaj vžival. *Daj odgovor od svojega hiševanja.*

Kakó težaven bo ta odgovor posebno za nas kristijane, ker imamo več pripomočkov in priložnost dobro storiti, kakor neverniki. Zakaj krščanska vera, h kateri smo tudi mi po božji milosti poklicani, razsvetluje s svojimi božjimi nauki naš um, tolaži s svojimi obljubami naše srce, kreпча s svetimi zakramenti našo dušo, nam kaže nad Jezusom izgled najvišje popolnosti in nas priganja ga posnemati. Če ti pa ni nič mar, da bi bil v krščanski veri dobro podučen, ali če nočeš po njenih naukih živeti, če njene obljube zaničuješ in nočeš svetih zakramentov prejemati, če brez kesanja in spreobrnjenja le odveze iščeš, če ne posnemaš Jezusa, izgled prave svetosti, te ostrejša sodba čaka, kakor tiste, ki v tëmi nejevere sedé in Boga in Jezusa, ki ga je Bog poslal, ne poznajo. Ko bi jaz ne bil prišel, je rekel Jezus judom, ko bi jih ne bil učil in čudežev nad njimi delal, ki jih

nihče tacih delal ni, bi ne imeli greha, tako bodo pa sodnji dan brez izgovora!

Takošna je tudi z zamudo dobrega; vémo n. pr. da je zapoved bližnjega ljubiti druga zapoved v postavi, če tedaj ne skazujemo del usmiljenja svojemu bližnjemu, smo že sojeni. *Poberite se od mene, poreče Jezus sodnji dan takim neusmiljenim, zakaj lačen sem bil, pa me niste nasitili, žejen, pa me niste napojili, nag, in ne oblekli, bolan, in ne obiskali, popoten, pa me niste pod streho vzeli . . . kar niste najmanjšemu mojih bratov storili, tega niste meni storili.*

Trdovratni in hudobni Kafarnavm, Korozajn in Betzajda, razuzdani kristijani vseh časov in dežel, poslušajte, kaj vam neverni Tir in Sidon, kaj vam vsi neverni narodi sodnji dan porekó: Vi ste večjih kazni vredni, kakor mi; in vaše trpljenje mora silno večje biti, kakor naše. Ko bi bili namreč mi take čudeže videli in take nauke slišali, kakor ste jih vi, bi bili mi v pepelu in v ostrih oblačilih pokoro delali. Ninivljani bodo vstali in osramotili nevredne kristijane sodnji dan in jim porekó: Mi smo na Jonovo prerokovanje pokoro delali, vi pa še samega Jezusa, božjega Sina niste ubogali! Kraljica iz Sabe bo vstala in nevrednim kristijanom očitala: Jaz sem šla iz pokrajini zemlje Salomonove modrosti poslušat, vi pa niste hoteli poslušati Jezusa, ki je bil veliko modrejši od Salomona.

Edini pripomoček tej strašni sodbi uiti je, da zdaj dobro hišujemo, božje zapovedi in dolžnosti svojega stanu zvesto spolnujemo in dela milosti skazujemo, ker le to je lepa setev za bogato žetev sodnjega dneva. Svojih dobrih del pa ne smemo iz samopridnosti ali napačnega namena opravljati, sicer bi ne smeli za-nje nobenega plačila upati, temuč se še le strašnega obsojenja bati, kakor boste sedaj slišali.

II. *Gorjé tudi pobožnemu življenju, govori sv. Avguštin, ako ga bode Bog po ostrosti sodil.* Ako ima pa pobožno življenje že v božjih očeh madež nad saboj, če bode Bog tudi popolno krepost že enkrat tehtal na tehtnici svoje pravice, kaj bo še le storil s hinavsko, lažnjivo pobožnostjo? Ljudje sodijo po vnanjem, po videzu in po delih, Bog pa po sreč, mislih in namenih, torej le Bog sam pozna pravo vrednost naših dobrih del in lepih čednost, in marsikatero dobro delo, ki ga ljudje ne morejo zadosti prehvaliti, na tehtnici božje pravice nima ne péze, ne cene. Sodnji dan bo pač marsikdo, ki sedaj misli, da ima veliko zasluženja za nebesa, svojo zmoto spoznal, bo spoznal, da, kar ga je pred ljudmi opravičevalo, ga pogublja pred Bogom. *Ti si tehtan, pa prelahček najden, poreče Gospod. Vsa tvoja v stanu*

smrtnega greha ali le zavolj ljudske hvale storjena dobra dela, vse hinavske čednosti bodo takrat tako odpadle, kakor odpade nezrelo od zunaj sicer lepo, od znotraj pa črvivo sadje od drevesa.

Jaz vem tvoja dela: Imaš sicer ime, da živiš, pa si mrtev, govori Gospod. Ljudje so mislili, da si pošten človek in dober kristijan, ker si rad molil in v cerkev hodil, se trdo postil in veliko med uboge razdal, — pa pobeljen grob si bil, dim si bil, ne pa ogenj, molil si, pa še raje klel, v cerkev si hodil, pa le iz navade in radovednosti, postil si se, pa le iz skoposti, vbogajme si dajal, pa le takrat, kadar si koga mogel ganiti in ogoljufati. *Jaz vem tvoja dela: Imaš ime, da živiš, pa si mrtev,* govori Gospod.

Poslušaj slabi, svojeglavni kristijan, poslušaj, ki le iz svojeglavnosti ali celó iz slabega namena po božjih potih laziš, v nemar pa puščaš domačo službo božjo, h kateri si po cerkveni zapovedi hoditi dolžan, ki svojo trmo in samoglavnost imenuješ pobožnost; *ti imaš sicer ime, da živiš, pa (pred Bogom) si mrtev.*

Poslušaj, neumni hinavec, kateri imaš le prazen blišč dobrih del nad sabo, sodnji dan bodo vsi nameni tvojega hinavskega življenja znani; znana bode tvoja nečimurnost, iz katere, in človeška hvala, zavolj katere si kaj dobrega storil, in ravno to je kakor črv spodjedlo vsa tvoja dobra dela. *Ime sicer imaš, da živiš, pa (pred Bogom) si mrtev* in nobenega plačila vreden.

Poslušaj, goljufni spokornik, ki si svojemu spovedniku tolikrat kazal resnično kesanje, trdne sklepe se poboljšati, da si nerodovitno odvezo dosegel, katera ti je blazinico pod komolce pokladala, da si toliko trdniše spal v svojih grehah. Tvoja skrita nespokornost bo sodnji dan razodeta, in vsa tolažba, blagoslov tvojega goljufanega spovednika te ne bode otel od pogubljenja. *Ime sicer imaš . . .*

Poslušaj, nesrečni grešnik, kateri pri spovednici svoje grebe iz grešne sramožljivosti zamolčiš, ali jih zato nanagloma, zmedeno ali pretiho pripoveduješ, da bi jih spovednik preslišal. Tvoji grehi bodo sodnji dan vsem ljudem razodeti in videl boš, kakó strašno si sam sebe goljufal v svojo večno nesrečo. *Ime sicer imaš . . .*

Z eno besedo: vse hinavske čednosti in vsa iz slabega namena storjena dobra dela bodo sodnji dan razodeta in osramotena. Marsikdo, ki se sedaj pravičnega šteje in pravi: „kdo kaj od mene vé?“ bode iz ust božjega Sodnika strašno sodbo zaslišal, kakor jo je kralj Baltazar: *Tvoja dela so izštetá, tehtana, prelahka najdena in zato sojena.*

Preiskovanje in tehtanje naših dobrih del bo sodnji dan strašno; tega preiskovanja so se celó največji svetniki bali, in skesani spokornik

David je žalosten dejal: *Oh, Gospod! nikar ne sodi svojega hlapca, ker pred tvojim obličjem ni noben človek opravičen.*

O ljubi kristijanje! če si k sreči vzamemo to resnico, ne bomo zadovoljni, da se le greha varujemo in nič hudega ne storimo, temveč si bomo prizadevali na zemlji toliko, kolikor je le moč, dobrega storiti, in dobro delati ne zavolj lastnega dobička ali posvetne hvale, temveč iz ljubezni do Boga. Potlej smemo upati, da bo naša duhovna setev kedaj obilna, in da bodo naša dobra dela na tehtnici božje pravice svojo pravo pézo imela. Potlej blagor nam, ker bomo dosegli krono pravičnosti, katero je Bog vsem tistim obljubil, kateri ga ljubijo. Amen.

† Josip Rozman, dekan (1841).

2. Obljuba božja.

Jezus Kristus je bil služabnik obreze zavoljo resnice božje, da bi potrdil obljube očajkov. Rim. 15, 8.

A. 1. Težko osodo je Jezus svojim učencem napovedoval: *Iz shodnic vas bodo swali; pride celó ura, da bo vsak, kateri vas umori, ménil, da Bogu službo stori.* (Jan. 16, 2.) In resnica je, da vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Jezusu Kristusu, bodo preganjanje trpeli, uči sv. apostol Pavel. (2. Tim. 3, 12.)

2. Tako je bilo in tako še bo; kaže zgodba denšnjega sv. evangelija: Janez v ječi. (Mat. 11, 2—10.) Kaj pa je zakrivil? Pridigoval je, svaril, sveto živel . . . zato v ječi . . . čaka smrti . . . obglavljen! Tolažila ga je obljuba božja zarad prihodnjega Zveličarja; zato dá vprašati: „Ali si ti tisti, ki ima priti, ali drugega čakamo?“ *Jezus Kristus je (namreč) bil služabnik obreze zavoljo resnice božje, da bi potrdil obljube očajkov.*

3. Kdo je brez trpljenja: težave, nadloge . . . grozne krivice se godijo . . . Obljubljeni mesija tolaži nas . . . Adventni čas je dôba božjih obljub . . . Zato vam želim danes govoriti o božjih obljubah: tolažljivih 1. za očake; 2. za nas.

B. 1. Paganskim Rimljanom sv. apostol Pavel v današnjem listu govori o božjih obljubah: naj bi malike zapustili . . . začeli pravemu Bogu služiti, ki je poslal svojega Sina skoz obrezo, da bi potrdil obljube očajkov, ter jih spolnil. (Rim. 15, 4—13.)

Katere so torej obljube božje za očake dane? α) Bog je očakom, pobožnim možem starega časa, mnogotere reči obečal: Adamu raj . . . prepoved . . . kazen . . . obljuba odrešenika: *Sovraštvo postavim . . .* (I. Moz. 3, 15.) To je Bog mnogokrat ponavljal Abrahamu (I. Moz. 15.); Izaku (26, 3—4.); Jakobu (28, 14.).

β) Na spolnitev božje obljube pa so morali ljudje dolgo čakati: štiri tisoč let; in ob koncu petsto let Bog ni več ponavljal svojih obljub; vse je bilo tiho . . . ljudje pa so ječali in milo zdihovali v oblasti satanovi . . . Premili klic po obljubljenem zveličarju je odmeval iz slehrnega srca: *Rosite ga nebesa od zgoraj, in oblaki dežite pravičnika, odpri se zemlja in rōdi zveličarja.* (Iz. 45, 8.)

Pa Bog je zvest . . . dopolni svoje obljube očakom dane, ter pošlje svojega Sina Jezusa Kristusa, *ki je služabnik obreze zavoljo resnice božje, da bi potrdil obljube očakov.* Tako bo mili Bog spolnil

2. tudi našo obljubo. Mnogotere so božje obljube za nas dane . . . najiminitnejša obljuba pa so a) sveta nebesa. Bog je pripravil veselo gostijo . . . vse povabil . . . na cestah . . . potih . . . (Luk. 14, 26—23). Nebeško krono, če voljno trpimo: *Vaše plačilo je obilno v nebesih.* (Mat. 5, 12.) Sv. apostel Pavel se je veselil: *Jaz že hiram . . . tek dokončal . . . dobro bojeval . . . zdaj pa mi je pripravljena krona pravice.* (2. Tim. 4, 6—8.)

b) Pa že tudi na zemlji je Bog obljubil blagoslov in srečo onim, kateri zvesto spolnujejo njegove zapovedi. *Ako bodete po mojih postavah živeli in moje zapovedi spolnovali, vam bodem dajal dež ob svojem času . . .* (III. Moz. 26, 3. id., V. Moz. 28.) Kristus sam govori: *Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice . . .* (Mat. 6, 33.) Nasprotno pa žuga nesrečo onim, kateri ne spolnujejo njegove volje: *Ako me pa ne bote poslušali . . .* (III. Moz. 26, 14 id.; V. Moz. 28, 15 id.)

c) Prevesela božja obljuba je za nas Marija Devica. Jutri bo god Čistospočete . . . Bog jo je nam obljubil . . . *Moja mavrica se bo prikazala v oblakih, in se spomnim svoje zaveze s vami in s vsako živo dušo, katera meso oživlja, in več ne bo potopa v pokončavo vse žive stvari.* (I. Moz. 9, 14—15.) Mavrica milosti božje za vse grešnike je Marija Devica . . . po njej nam Bog vse milosti deli, katerih nam treba za čas in večnost. *Spesa nostra, salve!*

C. Grozna tema krije zemljo . . . greh obdaja dušo našo . . . nadloge nas težijo . . . obrnimo se k Mariji, naj nam sprosi milost . . . pomoč . . . zveličanje . . . Amen. Simon Gaberc.

Praznik brezmadežnega Spočetja prebl. Device Marije.

Kakó dobro je brezmadežno Marijo Devico častiti in kakó naj jo častimo.

Češčena, milosti polna, Gospod je
s teboj. Luk. 1, 28.

Odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi, tako je Marija Devica po sv. Duhu razsvetljena sama prerokovala. In kakó lepo se to prerokovanje spolnuje! Ni ga nobenega stoletja, nobenega kraja, kamor koli je posvetila luč krščanske vere, da bi ne bila donela Marijina slava, da bi se Marija Devica ne bila pristrčno ljubila in častila. Vendar nekaka nova gorečnost, nova ljubezen do Marije Device se je v vseh dobrih krščanskih sreih zbudila in vnela, odkar je papež Pij IX. na današnji praznik leta 1854 v Rimu slovesno kot versko resnico izrekel: da je bila Marija Devica zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa brez madeža izvirnega greha spočeta. O kdo je v stanu izreči, kaj so vse od ljubezni do prečiste Marije Device vneti kristijani storili, da bi „Kraljico brez madeža izvirnega greha spočeto“ vredno častili, ljubili ter se jej zvesto vdane otroke in služabnike skazovali: koliko lepih pobožnosti so njej v čast opravljali, koliko cerkvá in kapelic je bilo njej v čast postavljenih, koliko njenih podob in altarjev ozaljšanih, koliko sladkih pesem njej v čast zloženih in prepevanih! In komu je znano, koliko milosti so kristijani po milih prošnjah bremadežne nebeške kraljice Marije že od Boga dosegli? O da bi se pač med nami v naši fari pobožnost do „Kraljice brez madeža spočete“ bolj vnela! In da bi se to zgodilo, vam hočem danes nekoliko govoriti o tem: I. Kakó koristno je Marijo, brez madeža spočeto Kraljico, častiti in na pomoč klicati in II. kakó naj jo častimo? Ti pa, o Marija, stôri me vrednega tebe hvaliti!

I. Ubogi, bolehní siromaki se pogostoma pred durmi sv. božjih hiš, posebno na božjih potih, radi ustavljajo, ter prosijo in večkrat glasno kličejo, da bi jim memogredoči podelili kak mil dar ali denar, malo kruha ali kaj družega, in res tudi marsikaj dobijo od premožnih in usmiljenih ljudi. Temu ubozemu krdelu se v duhovnem pomenu tudi mi pridružimo. Marija prečista Devica je, kakor jo v njenih

litanijah imenujemo, „hiša zlata“, živa hiša Gospodova, kakor sveti cerkveni očetje učijo; vrata le-te božje in milostljive hiše je njeno prečisto spočetje: vsi tisti se torej kot proseči in kličeči pred temi vratmi ustavljajo, kateri njeno prečisto spočetje z vso gorečnostjo časté. O srečni vsi ti pobožni in stanovitni častilci! kajti poslušajte, kaj takim v tolažbo prečista Devica z besedami sv. pisma govori, rekoč: *Blagor človeku, kateri vsak dan čuje pri svojih vratih.* (Prip. 8, 34.)

Kaj dobrega pa doseže kristijan, ako Marijo brez madeža izvirnega greha spočeto nebeško Kraljico pobožno časti? Hočem ob kratkem povedati. Ta pobožnost je pripomoček, s katerim se hude nadloge in nesreče odvrtačajo in posebne milosti po Marijini priprošnji od Boga dobivajo, vidni sovražniki in skušnjave nečistega duha premagujejo in je zraven tega pripomoček zoper kugo. Ta pobožnost je poslednjič tudi poseben pripomoček materam, da njih otročiči srečno dosežejo milost sv. krsta. Zato nas opominjajo sveti cerkveni učeniki, da, kdor hoče kako milost po Marijini priprošnji od Boga doseči, naj jo prosi po njenem prečistem spočetji in bode poprej uslišan. Iz tega se lahko spozna, zakaj da je Marija Devica presrečni dan svojega čistega spočetja pri sv. Brigiti zlato uro svetá imenovala, zato namreč, ker so se v taisti uri zlati časi milosti božje pričeli, in ker se je nam takrat prava zakladnica časnih in večnih dobrot odprla.

Naj vam v dokaz tega, kar sem dozdej govoril, povem vsaj nekatere milosti, katere so pobožni častilci Marijinega prečistega spočetja po njeni priprošnji od Boga zadobili.

S v. A n z e l m, cerkveni učenik, pripoveduje, da je bil sv. opat Celzin o velikem viharji na morji v največji nevarnosti, se v morskih valovih potopiti. Tukaj mu je bilo rečeno, naj vpelje praznik v čast prečistega spočetja (ki se še takrat ni obhajal), dné 8. decembra, da bo nevarnosti rešen. On je obljubil to storiti in je bil smrti rešen. To se je zgodilo v desetem stoletji. Praznik je bil vpeljan, in se je kmalu tudi drugod po drugih deželah obhajal. — Aleksander A l e n z i j, učenik v Parizu, je bil nekdanj nevarne bolečine rešen, ker je bil obljubo storil, da se bode za čisto spočetje preblazene Device Marije po svoji moči potegoval. — Ko je nekdanj v Milanu huda k u g a strašno ljudi morila, je vendar pojenjala tisto uro, ko so prebivalci tega mesta obljubo storili, da hočejo praznik prečistega spočetja Matere božje vsako leto slovesno obhajati. — Koliko milosti so ljudje zadobili posebno po blagoslovljeni svetinji čistega spočetja Marije Device, ki so jo na vratu ali na prsih nosili! Taka blagoslovljena svetinja je v Krimski vojski francoskemu vojskovodju K a n r o b e r t u življenje rešila, kakor je bilo brati, ker se je krogla ravno na svetinji ustavila, ki jo je na prsih nosil. — O drugih je bilo v sedanjih časih brati,

da so se, ker so take svetinje pri sebi nosili, iz velikih grešnikov spreobrnil v dobre, celó v prav goreče kristijane, n. pr. *Alfonz Ratisbon*, ki je bil jud in zagrizen sovražnik in zasmehovalec svete katoliške vere; pa ko je začel nekoliko prisiljen svetinjo prečistega spočetja Marije Device na prsih nositi, je prečudno milost zadobil, da se mu je Marija v cerkvi sv. Andreja v Rimu prikazala, na kar se je ves spreobrnil, se dal krstiti, je postal celo mašnik in misijonar in pred malo časom kot goreč služabnik Božji v Jeruzalemu umrl. — Sv. mladenič *Janez Bernans* je sam spoznal, da od tistega dneva, kar je v čast prečistega spočetja Marije Device vsak dan eno češčenasmarijo molil, ni imel več nobenih slabih ali mesenih želj. — Pa kdaj bi bil pri koncu, ko bi vam hotel še dalje dopovedovati milosti, ki so jih kristijani dosegli s pobožnostjo do prečistega spočetja preblazene Device Marije!

Zatorej o kristijani! posnemajte te prelepe izglede v češčenji prečistega spočetja Device Marije; kličite na pomoč Kraljico brez madeža spočeto v telesnih in dušnih potrebah, posebno v skušnjavah, in tudi vi boste po njenih milostljivih priprošnjah obilno milosti od Boga dosegli.

II. S čim pa morete Marijino brez madežno spočetje najboljše častiti? S tem, da se sami sebe svojih grehov čedalje bolj očiščujete, in si Mariji podobni biti prizadevate. Ali pa more kdo reš Mariji drugače dopasti? Poslušajte, kaj je nekdanja Devica Marija sv. Brigiti sama rekla: „Kateri mene časté, zraven pa greh delajo, so mi ravno tako malo dopadljivi kakor posoda, ki je od zunaj pozlačena, znotraj pa s smradljivim blatom napolnjena.“ Zakaj, kdor ima nečisto srce, kdor vedno želi svojemu hudemu poželenju streči, tak Marijinega čistega spočetja nikakor ne more v časti imeti. Kakó namreč more njeno čisto spočetje čislati, če se sam greha nič ne varuje, n. pr. kletvine, pijanosti, nečistosti itd.? Ali kakó more kdó visoko ceniti milost, da Marija nikoli ni bila v oblasti hudega duha, če si sam nič kaj ne prizadeva, se iztrgati iz verig peklenskega sovražnika? Oh, kakó more kdo to milost občudovati, da je bila Marija prvi trenutek svojega življenja s posvečujočo milostjo božjo obdarovana, če pa sam pri sebi za to milost nič ne mara, jo lahko mišljeno s smrtnim grehom zapravi, brez nje tje v en dan naprej živi in se nič kaj ne prizadeva, zgubljeno milost nazaj dobiti? Tedaj srce čedalje bolj greha očiščevati — to mora biti prva skrb, če hočete „Kraljico brez madeža spočeto“ prav častiti. Zatorej, hočete se številu njenih pravih služabnikov in častilcev pridružiti, očistite svojo dušo pri vredni spovedi. Priporočujte se tej prečisti Devici vsak dan s kako molitvico, da bi se mogli na duši in telesu čiste ohraniti.

Kličite jo v skušnjavah na pomoč, da bi jih mogli vselej srečno premagati. Pobožni učenik Janez Avila pravi, da je to preskušen pripomoček, nečiste skušnjave precej odgnati. Bere se o nekem mladeniču, da se je grde pregrešne navade s tem odvadil, da je vsak dan trikrat molil češčenasmarijo, in zraven pristavil te besede: „O Marija, po svojem svetem devištvu in čistem spočetju očisti moje sree, moje telo in mojo dušo v imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha.“ Ker pa je pri marsikaterem ravno pijančevanje, posebno žganjepivstvo rodovitna mati skoraj vseh njegovih grehov, in ker je bratovščina treznosti pod varstvo Kraljice brez madeža spočete postavljena: o prosite prečisto Device Marijo, da bi se z njeno pomočjo mogli pijanosti vedno varovati, kateri so pa te pregrehe navajeni, da bi se je mogli odvaditi. Zato molite prav pobožno prvo češčenasmarijo za-se s pristavkom: „O Marija, brez madeža spočeta! prosi zame, da se nikdar s kako pijanostjo ne pregrešim;“ in drugo češčenasmarijo s pristavkom: „O Marija, brez madeža spočeta! sprosi pijancem milost resničnega spreobrnjenja!“

O kristijani! delajmo tako, častimo Marijo, Kraljico brez madeža spočeto iz tega namena, da bi se tudi mi mogli vedno bolj grehov očiščevati, da bi tudi mi vedno v milosti božji živeli in tudi v milosti božji kdaj srečno umrli po zasluženji našega Gospoda Jezusa Kristusa in po priprošnji prečiste Device Marije. Amen.

Josep Krčon.

Tretja adventna nedelja.

I. Grešnik pri sodbi. (III.)

V sredi med vami stoji, ki ga vi ne poznate. Jan. 1, 26.

V sredi med vami stoji, ki ga vi ne poznate! Tako je očital sv. Janez Krstnik duhovnom in levitom, ki so bili od judovskih višjih poslani vprašat ga, kdo da je, ker so njega imeli že za obljubljenega Mesija. O slepotni judje, povsod, celó v puščavi iščete Mesija, ki je v sredi med vami, pa zastonj ga iščete, ker ga s slepo pametjo in hudobnim srcem iščete; ne poznate ga in ga ne boste spoznali, ne sprejeli, ker nočete spoznati prerokovanj, ki se spolnujejo nad njim, ne čudežev verovati, ki jih dela kakor obljubljeni Odrešenik.

Ali bi se ne smelo tudi marsikateremu kristjanu današnjih dni to očitati, kakor je Janez judom očital, da neče poznati ne Jezusa, ne njegovih nauk, v katerih je bil vendar izrejen? In zakaj jih noče spoznati? Zato, ker so njegovi poželjivosti in hudemu nagnenju nasproti, ker prepovedujejo in pogublajo greh, kateremu je pa vdan in katerega neče zapustiti. Toda le zatajaj in zaničuj, ti oslepljeni! svojega Zveličarja, kakor hočeš, saj ga bodeš vendar kedaj moral spoznati, četudi ne kakor svojega Odrešenika, pa kakor svojega Sodnika, ne k svojemu rešenju, ampak k svojemu pogubljenju. Kadar se bo znamenje križa na oblakih zasvetilo, takrat bodeš spoznal svojega nekdanjega Učenika, Gospoda in Odrešenika sveta, spoznal ga bodeš, katerega si tukaj zaničeval in zavrgel, toda vse prepozno, ker te on takrat ne bode hotel poznati. Le tiste, ki so ga na zemlji iskali, spoznali in ljubili, bode takrat za svoje sprejel, in oni bodo z njim vred sodbo nad tabo izrekli. „V sredi med vami je bil, — porekó takrat poveličani Božji prijatelji — pa ga niste hoteli spoznati.“ Tudi svetniki bodo takrat grešnika pogubljevali, toliko bolj, ker bo nad njimi izglede videl, da so Jezusu in njegovemu nauku tudi med večjimi težavami zvesti ostali. Pa celó pogubljeni bodo grešnika pogubljevali, ker bo nad njimi videl, da so manj priložnosti in pripomočkov imeli, Jezusa in njegov nauk spoznati in da so zavolj manjših grehov pogubljeni. Grešnik sojen po izgledih svetnikov, ki so se med večjimi težavami zveličali, in grešnik sojen po izgledu pogubljenih, kiso zavolj manjših grehov pogubljeni, je zapopadek današnjega premišljevanja, katero nam ljubi Jezus blagoslovi!

I. Bog ne bo zavolj velikosti in obilnosti grehov, ampak zavolj nespokornosti za grehe izrekel sodbo pogubljenja nad grešnikom. Zakaj števila in teže grehov hoče Bog pozabiti, če se grešnik le k njemu vrne. *Ko bi bili vaši grehi kakor škrlat, pravi Gospod, bodo beli kakor sneg, in ko bi bili kakor baker rudeči, bodo kakor volna beli.* (Iz. 1, 18.) *Odpustil jim bom hudobijo in njih greha se ne bom nič več spominjal.* (Jer. 31, 34.) Ko bode tedaj grešnik sodnji dan zavržen, bo zavržen samo zavolj svoje nespokornosti; in njegovo pogubljenje bode toliko strašnejše, kolikor večja je bila njegova nespokornost. Velikost svoje nespokornosti in svoje kaznjivosti bo pa grešnik sam spoznal in čutil, ko bo svoje življenje primerjal življenju svetnikov, ker bo videl, da so svetniki večjidel imeli huje zunanje sovražnike, kot on, pa so jih vendar premagali, huje notranje zadržke

kot on, pa so jih vendar s pota iztrebili, Bog jih je bolj kot njega skušal, pa so vendar v vseh skušnjavah stanovitni ostali.

a) Veliko svetnikov je imelo huje zunanje sovražnike. Ozrmo se v prve čase krščanstva in videli bomo, koliko žalega in hudega so tistikrat neusmiljeni gospodovalci in rabeljni kristijanom prizadevali, kako grozovito jih mučili, pa njih stanovitnosti vendar niso mogli zmagati. Meči rabeljnov so se poprej zagulili in skrhali, njih morijska kolesa poprej razsula, razbeljeno oglje poprej ohladilo, njih vislice se poprej podrle, njih razbeljene peči poprej omrznile, rabeljni poprej opešali, divje zverine poprej se ukrotile, — stanovitnost vernih kristijanov pa se ni omajala; sto in sto jih je bilo pomorjenih, pa iz krvi pomorjenih je takorekoč spet sto in sto novih kristijanov izrastlo, — tako da, kakor Tertulijan govori, *je bila kri mučencev seme kristijanov*. Dostikrat so neverniki videvši, kakó so kristijani najgrozovitejše muke tako veselo in voljno trpeli, z enim glasom zavpili: „Tudi mi smo kristijani!“ Kristijan, kaj bi storil, ko bi te kdo zavolj tvoje vere začel z ognjem in mečem preganjati, ako že zdaj dostikrat iz samega strahu, da bi se komu ne zameril ali od koga zavolj lepega življenja zasmehovan ne bil, Jezusa in njegovo vero zatajiš? Torej bodo tisti preganjani in umorjeni kristijani, nad katerih stanovitnostjo strmiš, pa je posnemati nočeš, sodnji dan tvoji sodniki.

Nekateri kristijani so imeli večje sovražnike, kar vero, nekateri večje, kar nedolžnost zadene. Koliko zvijač, sile in hlinjenja so nesramni zapeljivci rabili, da bi bili utrudili, premagali in spridili nedolžnost mladih devic in zvestih mladeničev. Obetali so jim bogastvo, čast, srečo, kraljestvo in kraljeve krone, ali jim žugali z ječo, z verigami in z mečem. Toda niso poslušali svoje nature, ne krvi, ne lepote in so trdno sklenili samega Jezusa za svojega ženina in prijatelja imeti, njemu so tudi zvesti ostali in ohranili čisto sree, torej sedaj v belih oblačilih, oblačilih nedolžnosti, za Jagnjetom hodijo in mu novo pesem pojó, ki je ne more drugi peti. O srečni ljudje, ki niso hoteli s svetom deleža imeti, tudi ne bodo imeli deleža ob njegovem pogubljenju! Strašna trobenta jim sodnji dan ne bode delala nepokoja. Veselo bodo iz grobov vstali in skakljali kakor ovčice, ki na dobre paše gredó in se lepega dneva veselé. Njih telesa bodo častito spremenjena, spremenjene njih duše, spremenjena in častita njih dela vpríčo vesoljnega sveta. Svet jih je zaničeval kakor priproste duše, katere namesto s svetom se veseliti, so nad njim vedno žalovale, kakor boječe duše, ki so se pred senco greha tresle, in ob

vsaki stopinji svojega potovanja trepetale, da bi nebes ne zgrešile. Pa ravno te priproste, boječe, zraven pa čiste duše bodo sodnji dan tvoji sodniki, ki imaš manj in manjših zapeljivcev, pa še teh nočeš premagati.

b) Nekateri svetniki so imeli večje zunanje sovražnike, nekateri pa večje notranje sovražnike, kakor jih mi imamo. Nekateri svetniki so v svoji mladosti, ki rada napeljuje k norosti, vkljub slabi izreji, ki je večkrat kriva mnogih zmot, vkljub svoji vroči krvi, ki dostikrat v mnoge grehe zavodi, v stanu, v katerem je veliko nevarnosti in zapeljivosti, vendar sami sebe junaško premagali in zvesti ostali Bogu in svetosti. Nekateri svetniki pa, ki so dolgo ali malo časa svetu in posvetnim nečimrnostim služili, so na enkrat pot pokore nastopili, na katero še ti morda ne misliš, so delali resnično pokoro, s katero se pa ti le šališ, so delali stanovitno pokoro, ko se pa ti po kratkem spreobrnjeni precej spet k svojim poprejšnjim grehom vrneš. Torej te bodo pa tudi solzé, s katerimi je spokorna Magdalena močila noge Jezusove, na prsi trkanje očitnega grešnika, spreobrnjenje zgubljenega sina, milo jokanje sv. Petra, z eno besedo: kesanje, poboljšanje, pokora toliko tisoč in tisoč grešnikov, ki so sedaj svetniki in Božji prijatelji, te bode pogubljevale, ti močni premagovalci samega sebe, ti stanovitni spokorniki bodo kdaj tvoji sodniki!

c) Hudobni svet in popačena, človeška natora za svetnike še nista imela zadosti skušnjav, tudi Gospod Bog jih je skušal, da je njih vero in pobožnost potrdil in njih zasluženje pomnožil. Videli bodemo sodnji dan svetnike, kateri so veliko let na postelji bolni ležali, ki pa niso ne besedice godrnjali zoper Boga in ljudi, temveč z Jobovo potrpežljivostjo trpeli svoje bolečine; le po duhu takorekoč so živeli, ker je bilo njih življenje bolj počasni smrti, kakor življenju podobno. Videli bodemo svetnike, ki od krivičnih ljudi preganjani, niso preganjali, od hudobnežev preklinjani, niso kleli, od prevzetnikov zaničevani, niso zaničevali, od nezvestih zapuščeni, se niso pritoževali zoper njih nezvestobo. Videli bodemo svetnike, ki so vse svoje žive dni v revščini in siromaštvu prestokali in prezdihovali, ki razven svoje dobre vesti niso na tem svetu nobenega veselja ne poznali, ne vžili, pa polni zaupanja so bili vdani v voljo Gospodovo in vse nadloge in križe s ponižnostjo nosili, ker so vedeli, da izhajajo iz očetovske roke božje. Z mali besedami: Videli bodemo svetnike, ki so več trpeli in se bolj premagovali kakor mi, da so svojo vero ohranili, svoj tek srečno dokončali in krono neumrjočnosti prejeli. *Oni so zasramovanje in tepenje, železja in ječe pretrpeli; so bili kamenjani, preča-*

gani, skušani, z mečem umorjeni; hodili so v ovčjih in kozjih kožah; ubožni, stiskani in zatirani; svet jih ni bil vreden in potikali so se po puščavah, po gorah, brlogih in pozemeljskih jamah, piše sveti Pavel. (Hebr. 11, 36. id.) Svet, meso, hudič jih se skušal in sam Bog jim je pošiljal nadloge, in njega vredni so bili spoznani, kakor zlato v peči so bili očiščeni in svoj čas se bode Bog nanje ozrl. Ta čas je čas poslednje sodbe; takrat bodo svetniki, izvoljeni in kronani Božji prijatelji, na sedežih okrog najvišjega sodnika Jezusa sedeli in ž njim vred sodili vse narode zemlje. Njih čednost bode sodila tvoje pregrehe, njih srčnost tvojo boječnost, njih lepi izgled tvoje pohujšljivo življenje. Ti si imel tako ali še ložjo pot v nebesa kakor oni, pa vendar nisi hodil po njej, tudi tebi je bila enaka nezvenljiva krona prihranjena, pa se nisi hotel za njo potegniti, zatorej bodo svetniki tvoji sodniki. — Grešniki bodo sodnji dan, kakor se v bukvah Modrosti (5, 2. id.) bere, vsi prepadeni od grozovitega straha in se bodo čudili zavolj neupane sreče, katero so njih poveljčani bratje in sestre naglo dosegli, od grenkega, toda prepoznega kesanja presunjeni bodo zdihovali: Ti so, katere smo nekdanj zasmehovali in jih za zasramljiv pregovor imeli. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast. Glejte, kakó so sedaj prišteti med Božje otroke in njih del je med svetniki!

Tako bodo tedaj trdovratni grešniki sami sebe v izgledih svetnikov sodili in pogubljali. Pa ne samo izgled svetnikov, temveč tudi izgled pogubljenih jih bo sodil, ker bodo videli, da so nekateri pogubljeni manj pripomočkov k nebesom imeli in manj greha storili, pa so se vendar večno pogubili.

II. Po pravici bi se morali za zveličanje svoje duše bati, če pomislimo, da bodo sodnji dan po besedah samega Jezusa ljudje kakor sodniki zoper nas vstajali, ki so imeli manj priložnosti in pripomočkov k zveličanju, kakor mi, ki so tudi manj hudega storili, kakor mi, pa so vendar pogubljeni. Zakaj nekateri so pogubljeni zavolj enega samega smrtnega greha, katerega niso zadosti obžalovali in se ne spokorili; nekateri so bili ravno takrat, ko so smrtni greh storili, od božje pravice zadeti in večno zavrženi. To resnico nam potrdijo izgledi stare in nove zaveze, ter nam kažejo, kako ostra je božja pravica.

Aronovi sinovi, ki so kakor duhovni morali kadilo pred skrinjo mirú in sprave zažigati, denejo iz lahkomišljenosti v kadilnico tujega in neposvečenega ognja, in glej, naenkrat je ogenj šinil in jih povžil. — Ko je bila skrinja miru in sprave na Davidovo povelje v mesto pe-

ljana in je med potjo jela omahovati, jo je hotel Oza opreti, pa precej je padel na zemljo in zraven voza umrl, ker ni bil duhoven in se je z neposvečenimi rokami najsvetejšega dotaknil. — Kore, Datan in Abiron so zoper svojega vojvodo Mojzesa godrnjali, in glej, z ognjenim plamenom se odprè zemlja pod njimi in jih požrè. — Ananija je nekoliko denarja od svoje prodane njive sv. Petru zatajil, in na njegovo vprašanje: *Zakaj si satanu dal zapeljati svoje srce in se lagati sv. Duhu?* pade mrtev pred njegove noge, in malo potlej se njegova žena Safira, katera se mu je ravno tako zlagala, mrtva predenj sesede. Tako strašno se je že večkrat božja sodba nad grešniki razodela tukaj, ko je še čas milosti, kakó strašno se bo razodevala še-le sodnji dan.

Ljubi kristijani! ko bi te resnice večkrat premislili, bi ne živeli tako brez skrbi, kar se tiče zveličanja naše duše! Ne igrali bi se tako lahkomišelnó z grehom, ko bi hoteli premisliti, kakó težko je ob vsaki priložnosti mejnike med majhnim in smrtnim grehom spoznati, in vendar nas stori vsak smrtni greh sovraštva božjega in večnega pogubljenja vredne. Tudi ob pobožnem življenju bi ne bili brez strahu, ko bi premislili, da jih je že veliko, kateri so pobožno živeli, smrt v enem samem smrtnem grehu, katerega se kesali niso, prehitela in večno pogubila. Tudi na potu pokore bi ne bili brez vse skrbi, ker ne vémo, ali smo dovolj pokore storili in odpuščenje svojih smrtnih grehov zadobili ali ne. Sv. Duh pravi: *Zavolj odpuščenega greha ne bodi brez strahu; tudi greha na greh ne nakladaj. Nikar ne reci: Usmiljenje božje je veliko; Bog se bo usmilil mojih obilnih grehov, ker njegov srd je tako hiter, kakor njegovo usmiljenje.* — Ne živeli bi brez skrbi za svoje zveličanje, če pomislimo, da smo kakor kristijani dolžni bolj popolnoma biti, kakor neverniki, ker imamo k temu tudi več pripomočkov kakor neverniki.

Pogubljeni se bodo sodnji dan sami med sabo tožili, obsojevali, eden čez drugega za maščevanje vpili. *Vstali bodo*, pravi Jezus, *takrat močje zoper močje, narod zoper narod, ljudstvo zoper ljudstvo in se bodo pogubljevali.* Pogubljeni neverniki bodo pogubljevali takrat pogubljene, nevredne kristijane in jim porekó: „O vi nesramni ljudje! Mi bi bili na vašem mestu, v vaših okoliščinah veliki svetniki, vi ste pa veliki grešniki. Vaše trpljenje mora ravno toliko biti, kakoršna je vaša pregreha, ker ste toliko pripomočkov k posvečenju in zveličanju napak obrnili. Znamenje vašega krsta, vaše birme bo kakor raztopljen svinec žgalo vašo dušo vekomaj.“

Grešnik! sosebno tebi bodo neznano očitali in te strašno tožili tovariši in priče tvojih grehov, katerih pogubljenja si bil ti kriv. Silno se bo togotil pogubljeni sin nad svojim zavrženim očetom. zavržena

hči nad svojo pogubljeno materjo. Odgovor bosta hotela imeti za svoji duši. Sin prilastuje svoje pogubljenje lenobi in pohujšanju svojih starišev; hči materi očita, da jo je celo v greh napeljevala. O kakó strašno se bosta takrat klela nesrečna zaljubljena, katera sta si na zemlji večno zvestobo obetala! Njuna ognjena ljubezen se bo takrat v ognjeno, strupeno sovrašтво spremenila. Večno se bosta preklinjala in hudiču izdajala; se srdila, togotila, si najstrašnejše trpljenje voščila. Lejte, tak konec ima nesrečna, pregrešna ljubezen! Grešniki bi si sami med saboj dovelj hudega želeli in storili, ko bi jih že Gospod ne hotel soditi. Oni bi se med seboj obsojevali in eden drugega v pogubljenje pehali.

Ker bo sodba pogubljenih sodnji dan tako strašna, bi se spodobilo, da bi krvave solze nad njih nesrečo točili, sosebno, ker se bo nam ravno tako godilo kakor njim, ako po njih izgledu v pregrehah trdovratni ostanemo. Njim je bil tako kakor nam nesrečen konec prerokovan, pa so ravno tako malo za to marali, kakor nekateri izmed nas marajo. Bog jim je ravno takó kakor nam žugal; pa pozabili so na božje žuganje kakor nekateri izmed nas. Zmiraj so se kakor mi na božjo milost ob smrti zanašali, pa je niso zadobili. Še v peklu jih srce boli, da se niso spreobrnil, ker se več ne morejo spreobrniti. Ni ga med njimi, da bi si ne hotel tega časa še v prid obrniti, katerega sedaj mi imamo, zakaj bi si ga pa mi ne hoteli v svoje zveličanje obrniti? *Nebo in zemljo danes zapričam, da sem pred vas postavil življenje in smrt, blagoslov in kletev.* In namesto Boga vas vprašam, kaj si hočete izbrati? Če hočete smrt in kletev, izberite si greh; če hočete življenje in blagoslov, izberite si pokoro. Ne izberemo si ne greha, o Gospod, zakaj strašna je smrt grešnika in večno njegovo prokletstvo; izberemo si pot pokore, da bomo deležni tvojega očetovskega blagoslova in večnega življenja. Amen.

† Josip Rozman, dekan (1841).

2. Sveti raj.

Zasadil je Gospod Bog vrt veselja
začatkoma. I. Moz. 2, 8.

A. 1. V daljne kraje nas danes pelja sv. katoliška cerkev . . . do reke Jordana, kjer je Janez krščeval, ter se je vršila današnja evangeljska zgodba. (Jan. 1, 19—28.)

2. Jaz bi vas rad še v daljnješe kraje peljal, prek puščave Jordanske, v znani kraj, kjer je živel prvi človek Adam — do zemeljskega raja ali paradiza pojdemo danes! *Zasadil je Gospod Bog vrt veselja.*

3. Adventni čas nas opominja starodavnih dni . . . obljub božjih . . . raja . . . Ko smo zadnjič premišljevali obljube božje . . . vam še danes govorim o tisti srečni deželi, kjer so živeli naši prvi stariši Adam in Eva, zato pomislimo danes dvojni raj: 1. Adamov raj; 2. nebeški raj.

B. 1. Zemeljskega raja prostor se zdaj več ne najde, po groznih spremembah se je zgubil in pozabil . . . pa sv. pismo nam pravi: *Zasadil pa je Gospod Bog vrt veselja začetkoma in je postavil vanj človeka.*

Bila je v tem raj: a) vsa obilnost. Štirje potoki so to deželo namakali, kar kaže na njeno rodovitnost . . . lepa drevesa, različno sadje . . . vsega je bilo čezobilno . . . Imaš sadnik, gorico . . . kakó lepo je videti . . . Imaš polne kleti . . . polne žitnice . . . kakó veselo, ko ti nič ne manjka . . . Bogatin evangelijski: „Zdaj moja duša jej, počivaj!“ . . . (Luk. 12, 19.) Gospoda mestna ima svoje pristave . . . rada jih obiskuje, se veseli . . . Tako je bilo v raj . . .

b) Bog se je prikazal . . . ljubeznjivo govoril . . . Adama učil . . . veselo . . . prijazno . . . otroci pri stariših . . . Badi smo med imenitnimi ljudmi . . . pa nas veseli, če so nam prijazni. Ves srečen je bil Adam v tem raj, pa zgubil ga je za-se in za nas, da bi še boljšega poželeli in dobili nekda:

2. Nebeški raj. — Na svetu vse zgine . . . le duša ostane živa . . . neumrjoča; za njo je ljubi Bog zasadil preveseli raj v svetih nebesih.

α) Kraj brez nadlog. *Bog bo obrisal vsako solzo iz njihovih oči in smrti ne bode več; tudi ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine ne bode več.* (Raz. 20, 4.) Čujte, vsako solzo bode obrisal . . . solzo otrok, starišev, device, spokornika, bolnika, ubožca solze bode Bog tam obrisal! In veselo bodemo

β) Bog a gledali. Tako uči Jezus: *Aj! dobri in zvesti hlapec . . . vniidi v veselje svojega Gospoda.* (Mat. 25, 21.) Naši angelji ga gledajo, pa še tudi mi. (Mat. 18, 10.) Sv. Peter apostol je gledal lice Jezusa . . . ves vesel vsklikne: „Tukaj je dobro biti!“ (Mat. 17, 1—9.) Tega veselja v nebeškem raj popisati . . . razumeti ne moremo: *Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človeško ni prišlo, kar je Bog pripravil ljubiteljem svojim.* (I. Kor. 2, 9)

C. Včeraj je bil god svete Lucije. Devica . . . mučenica . . . za Jezusa kri . . . zato je dobila nebeški raj . . . Oj neumna mladina, uživaš grešni slaj, pa zapraviš nebeški raj! . . . Kratki so naši dnevi . . . skrbimo, da iz solzne doline gremo v nebeški raj večnega veselja! Amen.

Simon Gaberc.

Četrta adventna nedelja.

I. Grešnik pri sodbi. (IV.)

Janez je prišel na vso stran Jordansko ter je oznanoval krst pokore v odpuščanje grehov. Luk. 3, 3.

Po besedah današnjega sv. evangelija je prišel Janez Krstnik na vso Jordansko stran in je oznanoval krst pokore v odpuščanje grehov, ter napovedoval ljudem bližnji prihod Mesijev, ker je vsem, svete gorečnosti vnet, klical: *Pripravite pot Gospodu; ravne mu storite steze; vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsak grič naj se poniža, in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota.* Kar je Jezus tisti čas judom klical, to cerkev kliče še današnji dan v adventu svojim otrokom: *Pripravite pot Gospodu, ravne mu storite steze;* t. j. pripravite svoja srea s poboljšanjem življenja in resnično pokoro, da boste vredno sprejeli svojega Zveličarja, katerega v duhu pričakujemo. Da bodemo pa svoja srea s poboljšanjem življenja in resnično pokoro toliko raje pripravljali na prihod svojega Zveličarja, se ozrimo na Jezusa, kakor svojega prihodnjega sodnika. Zakaj če hočemo svojega Zveličarja vredni biti, si moramo prizadevati, tako popravljeni, poboljšani in popolni biti, da bomo mogli kedaj svojemu Sodniku ravno tako veseli, kakor sedaj svojemu Zveličarju naproti iti. Premislili bomo danes Jezusa kakor svojega Sodnika, kakor Sodnika vseh ljudi, posebno pa grešnikov Sodnika. Da bode grešnik sodnji dan po svoji lastni vesti, po izgledu svetnikov in pogubljenih sojen, to ste v preteklih adventnih nedeljah slišali; ostane mi še pokazati, da bode Jezus in kakó bode Jezus, božji Sin, grešnika sodil in svojo pravičnost njemu in vsemu svetu razodel. Sodba pogubljenja, sklenjena od božjega Sina nad grešnikom z besedo, in spolnjena v dejanji, to je sklep našega premišljevanja o poslednji sodbi. O da bi se pač te strašne resnice vaši glavi in vašemu sreč

vtisnile in nikoli izbrisale, da bi vam bile močna bramba zoper greh in oster priganjik pobožnosti. Verno poslušajte!

I. Dan poslednje sodbe bode strašan zavolj grozovitih reči, ki se bodo takrat godile, zavolj znamenj na nebu, zavolj potresa in šumenja morja, zavolj žalostne ločitve hudobnih od dobrih, zavolj natankega preiskovanja življenja pri vsakem posebej, zavolj velicega osramotenja grešnika vpričo vsega sveta, zavolj njegovega žalostnega obsojenja po izgledih zveličanih in pogubljenih: še strašnejši pa bode ta dan za grešnika, ker bode večni Sodnik, božji Sin, sodbo pogubljenja nad njim izrekel in ga z drugimi pogubljenimi vred od sebe pahnil, rekoč: *Poberite se od mene, vi prekleti, v večni ogenj!* — Da nekoliko zapopadete strah, kateri bode takrat grešnika opadel, ko ga bode večni Sodnik v svojem pravičnem srdu nagovoril: spomnite se strahu in trepetanja Izraelovih otrok, preden je Bog na gori Sinaj svoje zapovedi oznanovati začel. Strašni glas, kakor glas močne trobente, je bučal in se čedalje bolj po dolini razlegal, temen oblak je goro pokrival, blisk in grom oznanujeta prihod postavodajalca. Niso še takrat Gospoda slišali, tudi Gospoda niso videli, slišali so le trobento, videli so le oblake okrog Gospoda, v katerih se je bliskalo in kadilo, in vendar so bili v tolikem strahu in trepetu, da so z eno sapo Mojzesu rekli: *Govôri ti z nami in poslušali te bomo; naj Gospod nikar z nami ne govori, da kje ne umrjemo.* — Tako so bili prestrašeni, tako so trepetali Izraelci vpričo nevidljivega Boga: kakó bodo še le grešniki trepetali, ko bodo Boga prav z očmi zagledali, kateri jim bode kakor maščevalec postave zavolj prelomljene postave oznanil sodbo večnega pogubljenja! Tam pri sodbi ne bodo govorili ljudje ali angelji, temveč Gospod sam, božji Sin, bode z grešniki govoril, in nad njimi, kakor predrznimi in nepopoljšljivimi prelomovalci božjih zapovedi sodbo sklenil; in z besedami to sodbo izrekel, ki nam jih je Jezus k našemu posvarjenju že naprej oznanil, namreč: *Poberite se od mene, vi prekleti, v večni ogenj, ki je hudíču in njegovi druhali pripravljen.* In kakšna bo ta sodba? Strahoma povem, da bode pravična, ostra in nepreklicljiva ali večna.

a) Sodba poslednji dan bode pravična; zakaj kakor je Bog dobrotljiv, tako je tudi pravičen. *Ker je dobrotljiv, lahko komur hoče milost skaže, govori sv. Avguštin, ker je pa pravičen, tudi nikogar ne pogubi, če ne zasluži pogubljen biti.* Grešnik bode sodnji dan sam obstal, da je sodba njegovega pogubljenja pravična, zakaj

njegova vest, katera se bode takrat iztreznila in zdramila, mu bode naravnost povedala, s čim si je pogubljenje nakopal, mu bode povedala, da je bil tolikokrat ljubeznjivo podučen, pa resnice ni poslušal, tolikokrat svarjen, da naj se varuje te družbe, te osebe, pa ni vbogal, tuje blago povrne, pa ga ni povrnil, s sovražnikom se spravi, pa se ni spravil, zapusti hudo navado, pijančevati, klafati, prešestovati, kleti, opravljati itd., pa je ni zapustil, da je božje in cerkvene zapovedi zaničeval, prestopal in po svojem nagnenju živel, torej se ne bode mogel ne besedice zoper sodbo svojega večnega Sodnika pritožiti. Tudi božji Sin mu bode pokazal, da je, kar je bilo na njem, vse storil ga oteti pogubljenja in večno zveličati; pokazal mu bode milosti, katere mu je delil, katere je pa zametoval, izgleda pobožnih, s katerimi mu je svetil, katerih pa ni hotel posnemati, pokazal mu bode tudi, kar ga bode najbolj poparilo, križ, na katerega je bil zavolj njegovega zveličanja pribit. Sv. Krizostom pravi: Če kdo zoper svojega razbojnika pri gosposki pravice išče, prinese svojemu sodniku kamen, s katerim ga je zadel, in mu pokažo svoja s krvjo oškropljena oblačila, da zoper pobijalca pričajo: tako bode Jezus Kristus sodnji dan pokazal grešniku svoj križ in na njem vso hudobo in kaznivost njegovih grehov. Jezus bode prišel sodit s križem in s svojimi ranami; to sta dejala že tista dva angelja učencem, ki so za v nebo gredočim Jezusom gledali: *Ta Jezus bode tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo.*

Zdi se mi, kakor bi že sedaj slišal Sodnika Jezusa pogubljenim reči: Ozrite se na ta križ, na katerega so me pribili vaši veliki grehi, in pomislite, koliko sem trpel, da bi vas odrešil; pogledjte moje prebodene roke in noge, pogledjte mojo, za vas presunjeno stran, iz katere je iztekla zadnja kapljica moje krvi, da bi vi bili pogubljenja oteti. Toda zaslužnja moje krvi in moje zasramljive smrti si niste hoteli k pridu obrniti, s tem ste me prisilili, vas po vaših grehah in svoji pravičnosti obsoditi. Tako bode Jezus pravičnost svoje sodbe nad grešniki razodel in grešniki bodo zoper svojo voljo pravičnost te sodbe spoznali in rekli: „Gospod, ti si pravičen in pravična je tvoja sodba!“

b) Sodba božjega Sina nad pogubljenimi je o s t r a , j e s o d b a b r e z u s m i l j e n j a . — Božje usmiljenje je za grešnika le na tem svetu, dokler živi, tolažbe polno: en sam zdihljaj iz potrtega in ponižnega srca, ena sama solzica resnične pokore je že dostikrat božjo jezo potolažila in grešniku zgubljeno milost in božjo prijaznost zopet kupila. S poslednjim dnevom bode minil tudi čas božjega usmiljenja.

Jezus je grešnika dostikrat ljubeznjivo k sebi vabil in klical, kakor koklja, ki svoja piščeta sklicuje pod peruti, toda časa svojega obiskanja ni hotel spoznati in dan svojega zveličanja je zamudil. Nekdaj je res Jezusova kri s križa v njegovo rešilo tekla in za usmiljenje vpila, sodnji dan pa vpije za maščevanje zoper njega; nekda je bil Jezusov križ na morju tega življenja tistemu, ki je verno na-nj gledal, gotov vodnik na breg večnega miru; sodnji dan pa bo križ strašno bandero, čegar pogled bo že sam grešnika na tla pobil. Z eno besedo, kolikor več milost je grešnik na svetu prejel, toliko ostrejša bode njegova sodba. *Če mora tisti*, piše sv. Pavel (Hebr. 10, 28), *kateri je Mojzesove postave prelomil, na besede dveh ali treh prič brez usmiljenja umreti; koliko bolj in koliko ostrejšje kazni zasluži oni, kateri božjega Sina z nogami tepta, kri zaveze, s katero je bil posvečen, ogrdi in Duha milosti oskruni?* Saj poznamo tistega, ki je rekel: *Meni gre maščevanje, jaz bom povrnil.* Živi Bog je; *strašno pa je pasti v roke živega Boga*, in drugače nam njegovemu pravičnemu maščevanju ni moč ubežati, kakor da se sedaj sami ostro sodimo; *ko bi se sami sodili*, piše sv. Pavel, *bi ne bili sojeni.*

e) Poslednja sodba je tudi večna in nepreklicljiva. — Grešnik je v večnosti nepobošljiv, Sodnik nespremenljiv, torej je od njega izrečena sodba nepreklicljiva ali večna. Čeravno se nam strašna zdi ta resnica, vendar je in ostane resnica. Po setvi nastopi žetev; tukaj je čas duhovne setve, tamkaj bo čas duhovne žetve; kakor smo v tem minljivem času za večnost sejali, tako bomo po tem minljivem času želi tam v večnosti; tedaj bomo v večnosti to, kar smo se tukaj storili: pravični ali grešniki. Stanovitni pravični bode skozi vso večnost božji prijatelj in deležen božjega zveličanja, nepoboljšani grešnik bode skozi vso večnost božji sovražnik in deležen večnega pogubljenja. *Pridite k meni, vi blagodarjeni mojega Očeta!* poreče Jezus izvoljenim. *Poberite se od mene, vi prekleti!* poreče Jezus grešnikom; in ne prvega, ne drugega svojih izrekov Jezus nikoli več ne bo preklical.

Tresemo se, ko slišimo to poslednjo sodbo pogubljenih, in po pravici se tresemo; toda tresimo se veliko več sami nad sabo, zakaj dno tiste večne sodbe v pogubljenje je v nas, in jo imenujemo nespokornost. Zdaj je še v naši moči tisti strašni sodbi oditi in svojo nespokornost podreti, sedaj je še v naši moči k Očetu usmiljenja s skesanim srcem pribežati in namesto večne smrti večno življenje najti; najgotovejši in edini pripomoček k temu je pokora; če pokore ne poznamo ali poznati in delati nečemo, je sodba pogubljenja nad nami

že sklenena; če pokore ne storite, boste vsi enako pogubljeni, govori Jezus. — Pravična, ostra in večna sodba čaka nepopoljšanih grešnikov sodnji dan. Tako sodbo bode Jezus, božji Sin, z besedo nad njimi izrekel in precej tudi v dejanji spolnil; *zakaj meni gre maščevanje*, pravi, *jaz bom povrnil. Jaz pridem in povračilo z mano.*

II. *Pridite vi, blagodarjeni mojega Očeta*, poreče Jezus sodnji dan pravičnim, pridite in prejmite krone, katere so vaše čednosti vredne; pridite in uživajte z mano zveličanje, katerega ni nobeno posvetno oko videlo, nobeno telesno uho slišalo in nobeno človeško srce občutilo, in katero sem jaz tistim pripravil, kateri mene ljubijo. Pridite k meni, jaz sem Jezus, zunaj katerega niste hoteli na svetu nikogar iskati, nikogar poznati, nikogar ljubiti: jaz sem, katerega ste vi v vbogem bližnjem nasitovali, napajali, oblačili, obiskovali, prenočevali in mu vbogajme dajali. Jaz sem izgled, katerega ste posneli. Pridite k meni, jaz vas čakam in vi ste mojega dné doželeli. Tudi ti, nekdanj zgubljeni pa zopet najdeni otrok! pridi k meni, ker si svojo nehvaležnost obžaloval in se spokoril. Pridi k meni, vse ti je pozabljeno. Tvoji bratje te bodo po bratovsko sprejeli, jaz pa po očetovo. Pridite blagodarjeni! Pridite vsi z dela in truda k počitku, iz zaničevanja k nebeški časti, iz vboštva k obilnosti, iz trpljenja v neizmerno veselje. Vi ste dediči tistega kraljestva, v katerem je vse dobro brez vsega hudega, vi ste ravno dediči Kristusovi in Božji otroci. In prelepa truma izvoljenih se bode v naročje svojega Boga vstopila in živala nebeško veselje večne čase.

Vi pa, nespokorni grešniki, bode Jezusov glas sodnji dan zagromel, se izpred mene poberite, ker vas nočem drugače kakor z maščevanjem poznati, *poberite se v večni ogenj, ki je hudiču in njegovih družali pripravljen*. Neizmerno brezno vas bode od mene ločilo; deležni boste hudičevega trpljenja in njegovih muk. Poberite se, vi prekleti; moje prekletstvo je vaš delež; namesto poprejšnjih imenitnih imen, za katere ste se potegovali, boste sedaj vekomaj to-le ime imeli: „Od Boga prekleti!“

Poberite se od mene, zakaj jaz sem, katerega ste v svojem življenju zaničevali, tajili, preklinjevali in preganjali. Jaz sem, — ta je križ, na katerem sem visel in svoje življenje dal za vas; ta je moj križ, pohujšanje judov in nespamet nevernikov in zasmehovanje hudobnih kristijanov. To so rane, katere ste mi vi naredili; ta je glava, ki ste jo s trnjem prebodli; ta je stran, ki ste jo vi presunili; ta je kri, ki ste jo klicali nad-se in na svoje otroke. Jaz sem, ki sem vam po odrešenikovo dobro hotel, vas po prijateljsko klical, po bra-

tovsko opominjal in po očetovsko kaznoval. Jaz sem, pa ne več Jezus odrešenik, ampak sem Jezus, vaš sodnik. Jaz sem Gospod. Poberite se od mene v večni ogenj!

Kakó strašan in grozovit bo ta sodnikov glas iz ust božjega Sina! Ko so Jezusa na Oljski gori lovci obstopili in mu na vprašanje: „Koga iščete?“ odgovorili: „Jezusa iz Nazareta“, samo te majhne besede reče: „J a z s e m ; in po ti besedi njegovi sovražniki vsi odskočijo, in popadajo kakor od strele zadeti na tla. Kakšno moč bode še le ta mogočni Sodnikov glas imel, ko je že takrat vse na tla pometal, ko je bil sam pred sodbo tiran? Ta vsegamogočni Sodnikov glas bode nesrečne pogubljene treščil v peklenške globočine; in peklenški brezdni jih bodo ko bi trenil požrli in se vekomaj nad njimi zaklenili.

Če bi bil le eden med nami, kateri bode Sodniku na levico postavljen, kdo izmed nas bi se upal vprašati: „Gospod, ali sem jaz?“ Če bi bil le eden med nami, kateri bode Sodniku na desnici stal, kdo bi smel vprašati: „Gospod, ali sem jaz?“ Naj bode zavržen kdor hoče, naj je med nami zavrženih, kolikor jih hoče; mi kristijanje le na strašno ločenje mislimo. — Grešnik se mora od Boga ločiti, — od Boga pravim, kateri ga je vendar za-se vstvaril, kateri je za-nj svojo kri prelil, zavolj njega cerkev in sv. zakramente postavil in vse storil za njegovo zveličanje. Od Boga se mora ločiti, kateri je vendar njegov cilj in konec, in njegova edina sreča, zunaj katerega grešnik ne najde nobenega pokoja, nobene sreče, nobenega veselja. Od Boga se mora ločiti, čegar zguba grešnika bolj peče, kakor pa ogenj, v katerem gori, in vendar si grešnik vekomaj ne more nič več popraviti. Izaija pravi: *Gospoda Boga v deželi živih ne bodem nikdar več videl.* — Grešnik se bode pa tudi moral ločiti od vsega, kar je božjega; ločiti se bode moral od prečiste Device Marije, na katero je vendar svoje zaupanje stavil, pa njenih izgledov ne posnemal; od svojega angelja varuha in od družih angeljev, katerim je bil priporočen, od krstnega in birmanskega patrona; ločiti se bode moral od tistega pobožnega očeta, kateri je zanj tako zelo skrbel, in ga od hudega odvräčeval, dokler je živel, od tiste dobre matere, katera ga je tako srčno ljubila, četudi jej je veliko žalost delal, in katera ga je povsod, kakor Monika svojega Avguština, s solzami spremljevala; od tistega dobrega brata, kateri ga je tolikokrat k čednosti opominjal, od tistega zvestega prijatelja, s katerim je rastel, ga velikrat obiskal, in na čigar strani še sedaj morebiti sedi, kadar jaz to govorim. Ta bode izvoljenim, on pa druhali zavrženih prišet. In to ločenje bode

večno, ker zaprla bodo nebesa svoja večna vrata, in zaprl bode pekel svojo neizmerno brezdnost. Strašna večnost se bode začela za zavržene, ogenj jih bode pripekjal, črv razjedal vekomaj; prijetni dnevi pa se bodo zaznali za izvoljene, v katerih ne bode ne oblakov, ne noči, ampak večna svitloba, večni mir, večno veselje.

Premišljajmo pogostoma poslednjo sodbo, pred katero bomo morali vsi stopiti, in naj se nam že sedaj tista trobenta, ki bode sodnji dan bučala in nas iz grobov klicala, kakor nekdanj sv. Jeronimu, neprenehoma po ušesih razlega, da se bomo za-njo pripravljali z resnično pokoro in dobrimi deli; zakaj kakoršna bode naša sodba, taka bode cela naša večnost, — srečna ali nesrečna. O če je izmed resnic, ki sem vam jih o sodbi oznanoval, le ena vašo pamet razsvetlila, le ena vaše srce zadela, le ena vašo dušo pretresla, se boste gotovo za sodnji dan skrbno pripravljali. Amen.

† Josip Rozman, dekan (1841).

2. Božje drevo.

Bog je dal iz zemlje rasti drevo življenja v sredi raja. I. Moz. 2, 9.

A. 1. Današnji sveti evangelij: Janez oznanjuje pokoro. (Luk. 3, 2—6.) *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze, vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsaki grič naj se poniža; in kar je krivo, bodi ravno, in kar je ostro, bodi gladka pot. In vse človeštvo bode videlo zveličanje božje!*

2. Tako je namreč bilo nekdanj v raju: vse gladko, srečno, veselo, rožnato . . . ko se je Bog kazal Adamu . . . zasadil prelepi raj . . . *In Gospod Bog je dal iz zemlje rasti mnogo drevja, lepo na videz in prijetno v jed; tudi drevo življenja v sredi raja.* (I. Moz. 2, 8.)

3. Danes je nedelja kvatrnica . . . počeščenje presv. rešnjega Telesa . . . to je prelepo drevo v sv. katoliški cerkvi — drevo življenja, zveličanja . . . Kar je drevo raja pokvarilo, to popravi drevo — presv. rešnje Telo. Zdaj ga boste uživali . . . Da vam ne bi služilo sv. obhajilo v pogubo, pomislimo danes dvojno božje drevo: 1. v raju; 2. v sv. katoliški cerkvi.

B. 1. Čudežno lepi kraji so na zemlji, n. pr. Bled, Neapelj, Rigi . . . od vseh krajev in mest hitijo ljudje ogledavat . . . Spo-

minjajo nas na nekdanji raj, ki ga je Bog zasadil in Adamu dal . . . v njem prečudežno drevo . . . α) Kakšno je bilo? Nekateri sv. očaki pravijo, da je bila smokvica, ali figovo drevo; bolj gotovo pa drugi trdijo, da je bila jablana posebne vrste . . . Še sedaj lepa jabelka v razstavah občudujemo . . . mili okus . . . za bolnike: *Lepo na videz, prijetno v jed, drevo življenja*. (I. Moz. 2, 9.) Adam in Eva se dasta

β) preslepiti ali zapeljati; Bog prepovedal . . . Satan, v podobi pisane kače, ker drugače bi se ga bila Eva zbala in zbežala . . . Začneta se méniti . . . uživa, dá še Adamu . . . Boga razžalita . . . Kazen božja: morata 1. iz raja iti, 2. težko delati, 3. večkrat bolna . . . 4. umreti morata, 5. še vekomaj pogubljena bi bila, ko bi se ju Bog ne bil usmilil, in odrešenika obljubil. Pa tudi nas bi zadelo večno pogubljenje, ako bi nam mili Jezus ne bil zasadil drevesa, katero raste

2. v sv. katoliški cerkvi. — Današnja kvaterna nedelja nas spominja nekdanjih časov, ko so prvi kristijani štirikrat na leto hodili klečat in molit presv. rešnje Telo . . . za dobre pastirje . . . pa tudi v preganjanju za tolažbo in pomoč . . . Ker je sv. rešnje Telo zveličansko božje drevo: a) lepo: očem . . . v podobi belega kruha . . .; še lepše za srce: je pravi Jezus! Sprememba kruha. (Mat. 26, 26.) *To je moje telo!* Živa vera nam spričuje, kar ne vidijo oči; najslajše za srce. Sv. Filip Nerij umirajoč: *Glejte mojo ljubezen, moje zveličanje*. (Leg. 26. maj.)

To božje drevo b) daje zveličanje . . . v raju smrt zorela . . . pogubljenje došlo . . . To drevo presv. rešnjega Telesa pa rodi večno zveličanje! Tako uči ljubi Jezus sam: *Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili nje-gove krvi, ne boste imeli življenja v sebi*. (Jan. 6, 54—55.)

Ali vendar pri tem uživanju je treba paziti . . . pobožno . . . čisto sree . . . Zato sv. apostol opominja: *Presodi torej človek sam sebe, in tako od tega kruha jej, in pij od keliha. Kdor namroč nevredno je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega*. (I. Kor. 11, 28—29.)

C. To je torej dvojno božje drevo . . . Pridite ga gledat . . . molit . . . uživat za sv. adventni čas. Pripravite svoje srce . . . lepo stezo pobožnosti . . . obžalovanje . . . da bi naša duša dozorela za nebeško veselje. Amen.

Simon Gaberc.

Božični praznik.

Jezusovi in naši darovi.

Čast Bogu na visokosti, in mir
ljudem na zemlji. Luk. 2, 14.

Strašne so nekatere noči ob vročem poletnem času. Črno-sivi oblaki se gromadijo na nebu, ter žugajo preplašenemu kmetu v trenutku vničiti željno pričakovane pridelke po vinogradu, poljih in vrtih. Strašne noči, ko grom buči, da se zemlja v drobu potresa, ko bliski in strele švigajo svetlejše, kot pri pogorišči, da si prestrašeni človek ne upa pogledati iz svojega pohišstva in da se še celo nezavedna živina plaho stiska v kote. Zbegani in zmešani ljudje se zgrudijo in molijo, da bi Bog žugajočo šibo od njih odvrnil. — Toda glejte! ko se pretrgajo oblaki, ko ponehajo gromi in bliski, ko se prikaže lepo jutro, kakor da bi se skopalo v nočni nevihti, in ko prijazno solnce v jasno jutro posije: o kako lahko zopet človek diha, in se še enkrat bolj srečnega čuti kakor poprej, ker sprevidi, kolika nesreča bi ga bila lahko zadela, na katero poprej še mislil ni, ktere je pa sedaj čudovito obvarovan! Veseli se sam, in veseli se ž njim vsa narava, ptički lepše pojó, in ž njimi vred tudi on žvižga in veselo prepeva!

Tako in še večje veselje napolnjuje danes sv. mater katoliško cerkev! Nepopisljivo veselje se izliva danes iz več ko 200 milijonov bogu hvaležnih src vsega katoliškega sveta, ker nocojšnjo noč je angelj Gospodov odvzel strah vsem ljudem, rekoč: *Ne bojte se, zakaj glejte! oznanim vam veliko veselje, katero bode vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem (Luk. 2, 10—11.)!* Iz tisoč in tisoč grl se danes razlegajo po širnem svetu angeljev vesele besede: *Čast Bogu na visokosti, in mir ljudem na zemlji!* Ni čuda! Ker nocojšnjo noč so se te besede vresničile, ker je prišel tisti, ki je ljudem iz nebes na zemljo prinesel pravo češčenje božje in stanovitni mir! O srečna noč, o blažena ura, katera nam je Zveličarja porodila! Le veselite se, kristijani, ker današnji dan je res dan veselja za slehrnega kristijana, bodisi majhnega ali odraslega, mladega ali starega, bogatega ali revnega! Da boste pa spoznali, kakó po pravici se smemo danes veseliti, vam hočem našteti nekatera imenitna darila, katera nam je božje Dete na svet prineslo, in vam pokazati, kako šne darove moramo tudi mi njemu vračevati!

I. Novorojeno betlehemsko Dete nam je prineslo 1. zveličalno vero, 2. veselo zaupanje in 3. sveto ljubezen.

Ko je nekdam zveličani oče Alvarez, goreč častilec presv. rešnjega Telesa, klečal pred tabrnakeljnom in velike skrivnosti sv. rešnjega Telesa premišljeval, se mu prikaže nebeško Dete Jezus s polnima rokama dragih biserov, ter mu reče: „O ko bi vsaj kdo bil, da bi te bisere in zaklade vzela!“

Tako predragi! najdemo tudi mi danes nebeško Dete v jaslicah s polnima rokama dragih darov, katere nam je prineslo iz nebes! Ono ni hotelo prazno priti iz nebeškega bogastva na revno zemljo, kakor tudi dobri oče ali prijatelj iz tujega ali slovečega mesta ne pride, da bi ne prinesel otrokom ali prijateljem lepih in dragih daril. Pač res, da vam ne morem vseh darov naštetih, katere nam je Jezus iz nebes prinesel, temveč sem vam imenoval le tri najdražje in najimenitniše, in prvi izmed teh je: zveličalna vera ali spoznanje in čiščenje pravega Boga!

a) Reven in milovanja vreden je bil človeški rod, dokler ni spoznal pravega Boga. Da to sprevidimo, nam pač ni treba velike učenosti. Podajmo se v duhu nazaj k nekdanjim nevernikom, ali pa k sedanjim divjakom v Afriki in Ameriki, kateri ne poznajo pravega Boga, in spoznali bomo, kaj je človek brez spoznanja Božjega! — Človek brez spoznanja pravega Boga doprinaša največje in najostudniše pregrehe in hudobije, grozovitosti in neusmiljenosti! Nekateri teh ubogih in slepih ljudi so solnce, luno in zvezde za bogove imeli in jih po božje častili; drugi so zopet živali kakor: mačke, vole ali pa iz lesa, kamenja, železa ali bron narejene podobe po božje častili, pa še kakó? Matere so namreč svoje nedolžne otroke takim razbeljenim bogovom v naročje pokladale, ter se veselile nad jokom teh sirot, ker so menile, da je to bogovom všeč! Imeli so pa tudi bogove raznih človeških strasti in pregreh, kakor bogove: tatvine, pijanosti, nečistosti, vojske in druge, ter so njim na čast pregrehe, ostudnosti, grozovitosti doprinašali, ter se med seboj morili in klali! Lahko se iz tega vidi, kako življenje je moralo biti med neznabogi, če so imeli take čudne zaumene o najvišjem bitju, lahko se spozna, da so se zmoteni ljudje, kakor uči sv. apostol, prepustili vsemu mesenemu poželenju, kar se je prilegalo spačenim željam, ter se poživinili!

Pa glejte božjo dobroto! Porodi se Zveličar ter nam prinese pravo spoznanje božje iz nebes, ker le on sam spozna pravega Boga, ker je od vekomaj sèm ž njim enega bitja in nature, ter nas pouči,

kakó nam gre častiti pravega Boga! Mi sami bi ne bili nikdar prišli k spoznanju pravega Boga, ko bi ne bilo Jezusa na svet; mi bi še vedno tavalili po temi nevere in malikovalstva, kakor naši stari pradedi, ko bi ne bilo nebeškega učenika, kakor sam trdi, rekoč: *Nihče ne pozna Očeta kakor le Sin, in komur hoče Sin razodeti.* (Mat. 11, 27.) Prišel je res božji Sin in svetu razodel, da je le en Bog, Oče in Stvarnik vseh reči, kateri vse vlada in za vse skrbi, in kateri more in hoče nam vsem pomagati, kateri nas je za-se vstvaril in da nas bode vse k sebi vzel, če mu bodemo prav in lepo služili! O zares vesele resnice, katere so bile prikrite ljudem! Ó blažilni nauki, po katerih se je svet res spremenil in poboljšal, o dragi zaklad svete vere!

Preljubi! da bi pač vsi spoznali in visoko cenili veliki dar pravega spoznanja Božjega, katero nam je Sin božji prinesel; da bi spoznali, kolika sreča je biti otrok edino zveličalne Jezusove cerkve! Gotovo bi vi dragi dar sv. vere veliko bolj spoznali in cenili, ko bi morali sedaj med nevedno in neverno ljudstvo iti, ter bi tam leta in leta nikdar ne slišali prijetnega glasu zvona, in bi nikdar ne videli in ne slišali kakega duhovna oznanovati velika čuda božja, in ko bi nikdar okrog sebe ne videli drugih, kateri molijo in časté pravega Boga! To mislite, in spoznali boste prvi dragoceni dar, katerega nam je danes božji Sin kot učenik prinesel iz nebes na zemljo.

b) Samo spoznanje pravega Boga, pa bi nam, preljubi! še nikakor ne zadostovalo. Pred Zveličarjevim rojstvom je težilo strašno gorjé ves človeški rod. *Po enem človeku* — uči sveti apostol Pavel (Rim. 5, 12) — *je prišel greh na svet, in po grehu smrt, in tako je smrt prišla nad vse ljudi, ker so vsi v njem grešili.* S prekletstvom greha obložen je prišel človek na svet, in se zopet ž njim vlegel v grob, ne da bi bil očiščen. Kakor sta bila prva dva človeka iz raja stepena in jima je angelj Božji z ognjenim mečem vhod nazaj branil, tako je bil tudi nebeški raj zaprt vsacemu, ker nič nečistega ne more v nebesa! Glejte! tako je bil svet poln križev in težav, strahu in dušnih bolečin, in za kratkim, revnim in nadložnim življenjem se je odpirala strašna večnost, kjer so čakale človeka še hujše bridkosti!

Stopimo pa sedaj tjekaj k jaslicam, in vprašajmo nebeško Dete, zakaj leži v ubožnih jaslicah, zakaj je bilo rojeno na svetu? in zvedeli bodemo, da zato, da bi ljudi rešilo greha in večnega pogubljenja. To Dete je Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta! To Dete je

hotelo rojeno in v jasli položeno biti, da bi nas rešilo večne smrti, sužnosti hudičeve!

Vidite tedaj, dragi moji! drugi dar, katerega nam je nebeško Dete, kot naš Odrešenik in Zveličar, prineslo; potrdilo nas je namreč v veselem upanju odpuščanja grehov in v zaupanju priti kedaj v nebesa, in se pri Bogu večno veseliti!

Kristusov prihod na svet, njegovo rojstvo, trpljenje in smrt nas potrjuje v upanji na večno zveličanje! O neprecenljivi dar, o nena-domestljivi dar, o preblaženi in preimeditni dar, katerega si nam ti Jezus s svojim rojstvom prinesel, kakó se ti hočemo zanj zadosti zahvaliti, s čim ti ga dostojno povrniti?!

e) Tretji dar, katerega mlado nebeško Dete v svojih ročicah drži, je pa dar sveteljubezni. Z novorojenim nebeškim Detetom je ljubezen Božja zopet prišla na svet, od katerega je zbežala po prvem grehu. *Bog je svet tako ljubil*, piše učenec ljubezni (Jan. 3, 16), *da je dal svojega edinorojenega Sina*. Resnično! bolj očitno bi Bog ne bil mogel pokazati svetu, da še svet ljubi. Kolika sreča za nas, ko vémo, da nas Bog še ljubi, in sicer ljubi zaradi svojega edinega Sina, kateri je naše meso nase vzel! — Kakó težko dé dobremu otroku, če vidi, da ga oče ali mati ves dan ali ves teden grdo gledata in se nad njim jezita. Kakó težko je poslu, če celo leto ne vidi prijaznega obraza gospodarjevega: tako jezen na ves človeški rod je moral biti Bog zaradi nepokorščine prvega človeka; o kakó težko je občutil človeški rod božjo jezo! Toda glejte! Ko se pa včloveči Jezus, se otaja tudi jeza Božja in se v njem prikaže zopet ljubezen Božja do nas ljudi! Bog odneha od srdite jeze in človek je zopet spravljen z Bogom. V človeško srce se zopet povrne mir, kakor ga oznanujejo angelji ob rojstvu božjega Deteta, prepevajoč: *Čast Bogu na visokosti in mir ljudem na zemlji!*

To so torej trojni darovi, katere nam je novorojeni Jezus prinesel na svet, in katere nam zopet danes iz svojih rok ponuja, namreč: blažilno vero, veselo upanje in sladko ljubezen! Prinesel nam je pravo luč v temi, veselo upanje nebeškega blagra, zveličanja in odpuščanja mesto prekletstva in zavrženja; sladkost ljubezni božje, po kateri smo zopet ljubljenci, otroci in dediči nebeškega kraljestva! — Recite tedaj, če današnji dan ni zares za naš dan veselja!

Ker smo pa sedaj spoznali dragocene darove nebeškega Deteta, zahvalimo se mu za nje z povzdignenimi rokami in ohranimo jih v svojem spominu! Pa vendar bi to še ne bilo zadosti. Spodobi se, da

tudi mi njemu kaj darujemo, in sicer, da mi njemu enake darove vrnemo, torej katere in kakó?!

II. Mi moramo Jezusu enake darove darovati, kakor jih je on nam daroval, in sicer za dar podučjenja in pravega spoznanja Božjega, mu darujemo dar žive vere; za dar odrešenja iz zveličalne smrti dar trdnega zaupanja; in za dar ljubezni svojo ljubezen.

Ko nekdaž reče duhoven otroku: Glej, tvoj Zveličar ti je že toliko dobrega storil: dal ti je dobre stariše, življenje, zdravje, živež in obleko, te rešil večnega pekla in te hoče zopet v nebesa vzeti, kaj mu hočeš ti za vse to dati? Otrok mu odgovori: svoje srce! — To vam tudi jaz rečem, ki ste prišli častit nebeško Dete: darujte mu vsak svoje srce! Ako bi mu vi ponujali bogastvo ali kaj družega, bi tega ne maral; hoče pa pač vaše srce, kakor je sam rekel: *Moj sin, daj mi svoje srce!*

Res je, da tudi naše srce ni vselej posebno žlahten dar za njega, zlasti takrat ne, kadar je umazano od greha, grešnih misel in želj, in kadar je bolj podobno grdemu hlevu, v katerem je ležal pri rojstvu, kakor božjemu hramu, pa imeti ga hoče. Položite mu ga tjakaj v jaslice, on ga bode omil in sebi dopadljivega storil!

a) Svoje srce Jezusu dati, se pa pravi vse živo verovati, kar nas je sam učil, ali kar je svojim apostolom nas učiti naročil! Kakor moramo verovati, da je Bog neskončno dober, ravno tako moramo tudi verovati, da je neskončno pravičen, kateri nepoboljšljive grešnike kaznuje; verovati moramo ne le samo, da so nebesa, temveč da je tudi pekel; verovati moramo, da je Jezus naš Odrešenik, pa verovati tudi moramo, da bode naš oster Sodnik, skratka: verovati moramo vse, ne le samo, kar se nam prilega, dobro ali prijetno zdi, temveč tudi, kar se nam zoprno in težavno zdi, ali česar se bojimo! To se pravi verno srce Jezusu darovati, tako hoče imeti!

b) Svoje srce Jezusu darovati, se pravi trdno v njega zaupati. Komu^r bi pač bolj smeli zaupati, kakor njemu? Saj je Jezus ravno zaradi tega kakor reven, slab otrok hotel rojen biti, da bi se ga ne bali, in trdno v njega upali. Res je, da se ga bojimo, če si ga mislimo kakor ostrega Sodnika živih in mrtvih, ali če si ga mislimo kakor vsegamogočnega Gospoda nebes in zemlje; toda če pa mi stopimo k jaslicam in ga vidimo kakor malo, slabo Dete, zakaj bi se ga bali? Če bi bil ti, kristijan, tudi velik grešnik, le z zaupanjem se vrzi na kolena pred nedolžno božje Dete, njega se nikdar ne boj, z otrokom smeš zaupljivo in brez strahu govoriti!

Zveličana Angela Foljinska je imela pobožne stariše in je bila tudi lepo vzrejena. Pozneje pa jo oslepi bogastvo, katero je po oporoki zadobila, da pozabi na Boga, in da se oskruni z mnogimi pregrehami. Neko noč — bilo je med osmino svetega dneva — ne more spati ter si skuša grozne misli, katere jo pekó zaradi njenih grehov, iz glave zbiti, pa jih ne more. Vedno jej stoji pekel pred očmi, in neki notranji glas jej pravi: „Glej, Angela! kaj je ena noč brez spanja v primeri z večnim ognjem!“ Kakor nož jej seže ta glas do srca, strah jo še bolj spreha in misli, da za njo ni več milosti, ne odpuščanja. Ko se začne daniti, jo nadležne misli nekoliko popusté, in zdi se jej, da sliši glas: „Le zaupaj!“ Ozrè se sedaj na podobo Zveličarjevo, vrže se na kolena in potok skesanih solzá jo oblije. Trdno zaupanje jej obupne misli prežene iz glave, in zopet se jej zdi, kakor da bi jej kdo rekel: „Kakó moreš vendar dvomiti? Poglej! Zveličar je zaradi grešnikov prišel na svet in zaradi njih ležal v betlehemskih jaslích; če si obtežena in potrta, pridi k njemu, on te bode potolažil.“ Te misli jo spremené, da se jokajoča in zaupljivo podá v samostan ter ondi spokojno do smrti živi.

Ta dar, katerega je Zveličar prinesel Angeli, ponuja danes tudi vam, namreč odpuščenje in zveličanje! O približajte se tudi vi k njemu v jaslích in darujte mu zaupljivo srce, srce, katero ga skesano prosi milosti in odpuščanja, in katero za trdno upa tudi od njega vse doseči: tako srce hoče nebeško Dete od vas za dar dobiti!

c) Sljednjič pa moramo betlehemskemu Detetu v dar prinesiti ljubezni polno srce. Ono nam je ljubezen prineslo na svet, ljubezen povračevati smo mu tudi mi dolžni. *Ljubimo Boga*, nám kliče sveti Janez, *ker je on nas poprej ljubil!* Kdo je pač tudi naše ljubezni bolj vreden kakor Jezus, ki je iz ljubezni do nas nebesa zapustil, na revno zemljo prišel, v jaslích že za nas trpeti začel in sramotne smrti na križi umrl zaradi nas! O človeški otroci! ne ljubite sveta, ne njegovega veselja, ne obleke, ne denarjev, temveč ljubite Boga, ki je naše ljubezni najbolj vreden, v tem duhu opominja učenec ljubezni sv. Janez vedno svoje učence! In tako ljubezen do Boga je nosila v svojem srcu sv. Neža. Ko se jej bogat mladenič za snubača ponudi, pravi: „Ti si veliko prepozno prišel, drugi ženin je že bil pred teboj, njemu sem svoje srce dala!“ Kristijani! če vi le nekoliko ljubezen Jezusovo do vas premišlujete, ga morate ljubiti, ker vas nihče ni bolj ljubil in vas tudi še sedaj bolj ne ljubi, kakor ljubi Jezus! Darujte mu torej danes svoje ljubezni polno srce, ker to bode za njega najbolj prijetno in drago darilo, tako si želi!

Sedaj, predragi, veste, kakošne dari nam je Jezus, božje Dete, prinesel na svet, in kake moramo tudi mi njemu vračevati. Zdihujte

torej danes pred njegovimi jasicami, rekoč: „O Jezus, Dete ljubo, Dete sladko, mi se tebi vsega darujemo in posvetimo; darujemo ti svoje verno sree, ter te prosimo, da nam podpiraš in poživiljaš našo slabo vero; darujemo ti svoje zaupljivo sree, ter te prosimo, da nam odpuščenje grehov in svojo milost dodeliš; mi ti darujemo svoje ljubezni potrebno sree, ter te prosimo, da vnameš tako ljubezen v njem, kakoršno so imeli in jo še imajo tvoji zvesti službniki, da se bojimo in skrbno varujemo slehrnega greha! O mili Jezus, prerodi nas po svojem svetem rojstvu v sebi dopadljive stvari, ter privedi med izvoljene nebeške. Amen.

Andr. Šimenec.

Praznik sv. Štefana.

Sv. mučenci spoh in sv. Štefan posebej.

Jeruzalem, Jeruzalem! ki moriš preroke, in jih kamenjaš, kateri so k tebi poslani. Mat. 23, 37.

Na milijone in milijone svetlih zvezd plava in se žari v neizmernem svetovnem prostoru; na milijone in milijone svetnikov in svetnic božjih biva in se blišči v večnih prebivališčih nebeških. Sveta cerkev jih povzame v teku cerkvenega leta nekaterekrat v posamezne skupine, da tako vkupno slavi njihova imena, in jih nam zemeljskim trpinom kaže mogočne priprošnjike pri Vsemogočnem, pa tudi srčno želi, da bi jih mi posnemali v svojem življenju.

Na praznik sv. aposteljnov Petra in Pavla se spominja sv. cerkev hkrati tudi vseh družih aposteljnov, danes pa, na praznik sv. Štefana, prvega mučenca, praznuje tudi spomin vseh svetih mučencev. Poskusimo še mi danes, kolikor nam čas pripušča, ozreti se na vse svete mučence vkupno in na svetega Štefana posebej! Torej rečem: Kakor vsi sveti mučenci, tako je tudi sveti Štefan trpel vse za voljo Boga, z Bogom in za Boga.

To premišljeva je upam, da bodemo današnji god praznovali prav v cerkvenem duhu.

Sv. mučenci se imenujejo v katoliški cerkvi tisti kristijanje, kateri so preganjani pretrpeli smrt za Kristusovo vero, ali tudi oni, ki so le po obilnih mukah v ječi ali v pregnanstvu svojo vero spričali. Zato starejša, iz grščine vzeta beseda „marternik“ pomenja toliko kakor spričevalec, krvav spričevalec krščanske vere.

Za aposteljni Gospodovimi imajo v sveti cerkvi prvo stopinjo sveti mučenci, in to je čisto primerno. Trpeli so neizrečeno velike muke, pa vse za voljo Boga, z Bogom in za Boga.

I. Torej prvič: trpeli so vse za voljo Boga.

a) Jezus Kristus je sam svojim učencem in njih naslednikom že naprej povedal, kaj hudega jih čaka. V današnjem evangeliju ste slišali, da je rekel Jeruzalemskim judom: *Glejte! jaz vam pošiljam preroke in modre in pismarje, in izmed njih boste nekatere umorili in križali, in nekatere bičali v svojih shodnicah, in preganjali od mesta do mesta.* Da se bodo pa ta preganjanja razprostrla tudi še dalje, prerokoval je Kristus s temi-le besedami: *Glejte! jaz vas pošljem kakor ovce med volkove. Izdajal pa bode v smrt brat brata, in oče sina, in otroci se bodo vzdigovali zoper stariše, in jih bodo morili. In boste sovraženi od vseh za voljo mojega imena; kateri pa obstoji do konca, bode zveličan.* (Mat. 10, 16.; 21, 22.)

Dà, ime božje, ime Jezusovo je bilo, za voljo katerega so aposteljni in za njimi drugi stanovitni kristijanje morali toliko trpeti. Dosti je bilo, da je kdo rekel ob času preganjanja: „Jaz sem kristijan“, in vzeli so mu premoženje in življenje. Tertulijan, cerkven pisatelj (okoli l. 200), piše: *Zato nas mučijo, ako obstanemo, in kaznujejo, ako smo stanovitni, in izpusté, ako tajimo* (namreč da smo kristijanje), *ker se tu gre in se bojuje za voljo imena* (krščanskega). Priča temu je „Dejanje aposteljnov“, katero je spisal sv. Lukež, priča temu je stara zgodovina katoliške cerkve, o čemur se lahko prepričate iz dotičnih knjig, ki jih je izdala bolj zadnja leta družba sv. Mohorja, kakor je izdala pred več leti tudi: „Življenje svetnikov in svetnic božjih“, knjige, ki še dandanes jasno govoré, da so sv. mučenci trpeli vse za voljo Boga.

b) To nam živo priča tudi življenje sv. Štefana. Po rodu je bil jud, in spreobrnil se je, kakor pišeta sv. Ambrož in sv. Hilarij, na prvo pridigo sv. Petra na Binkoštno nedeljo. Ime Štefan, ki se pravi po naše „venec“, „krona“, prikladno mu je popolnoma. Saj je bil „venec“, „krona“ nižje duhovščine, t. j. med sedmimi dijakoni je bil on prvi izvoljen in posvečen po aposteljnih. S stanovitnostjo si je pridobil venec mučeništva in postal je takorekoč sam venec, krona vseh drugih mučencev, ker je izmed vseh spreobrnjenecv on prvi prelil kri za Jezusa.

Poln vere in sv. Duha, poln milosti in moči, delal je mladi mož čudeže in velika znamenja med ljudmi, kakor ste slišali v

današnjem berilu. Njegova živa vera jih je veliko spreobrnila h Kristusovi veri. To je razdražilo jude in zbrali so se, da bi se ž njim prepirali. Toda oni *niso mogli zoperstati modrosti in Duhu, kateri je govoril*. Kaj so torej hoteli ž njim? Ker njegovih trdnih dokazov ne morejo ovreči, izmislijo si zvijačno laž. Sv. Lukež pripoveduje dalje: *Tedaj so podšuntali može, kateri naj bi rekli, da so ga slišali govoriti preklinjevalske besede zoper Mozesa in zoper Boga. Nadržali so tedaj ljudstvo in starašine in pismarje, in so vkup pridrli ter ga zgrabili in peljali v zbor*. (Dj. ap. 6, 11, 12.) Glejte, nedolžni Štefan, ki išče le čast božjo in izveličanje duš, zatožen je po krivem, zgrabljen in vjet kakor hudodelnik ter postavljen pred višje sodišče: Sv. Štefan trpi z a v o l j o Boga.

II. Pa pustimo sedaj sv. Štefana pred velikim zborom in ozrmo se zopet na trpljenje drugih mučencev.

a) Rekel sem poprej, da so sv. mučenci trpeli tudi z Bogom, t. j. z božjo pomočjo. Zakaj njihove muke so bile tako prestrašne, da jih ni bilo mogoče zgolj s človeško močjo prestajati tako potrpežljivo in tako stanovitno.

Kdor je v prvih časih krščanstva sprejel vero v križanega Zveličarja, mogel je že kar naprej vedeti, da bode težko, težko drugače umrl, kakor grozne mučeniške smrti, naj si bode že prej ali slej. Naj navedem v tem oziru le eno samo pričo iz časov rimskega cesarja Nerona. Nevernik Tacit, rimski pisatelj, piše v svoji petnajsti knjigi o krvoločniku Neronu tako-le: „Z najbolj odbranimi kaznimi je dal pomoriti tiste, ki so se spoznavali h krščanski veri, ustanovljeni po Kristusu, katerega je Poncij Pilat, judovske dežele oblastnik, pod cesarjem Tiberijem obsodil v smrt. Začetkom so vjeli tiste, kateri so pripoznali, da so kristijanje, in po izpovedbi teh se je našlo še čuda veliko drugih, ki so bili tudi kristijanje. Ko so jih k smrti obsodili, hoteli so se še prav po nečloveško kratkočasiti z grozovitimi mukami, s katerimi so jih trpinčili: nekatere so zašili v kože divjih zveri ter jih razpostavili, da bi jih psi raztrgali; druge so privezali na križe in kole, ali s takimi rečmi namazali in tako pripravili, da so zažgani mogli služiti za ponočne baklje.“ Tako in še grozovitiše je bilo prvo preganjanje kristijanov. Grozodejstva v drugih devetih preganjanjih niso bila kaj manjša. (Bilo jih je namreč vseh skupaj deset.) O tem pričajo razbeljeni ražnji in vrelo olje, prisilne natezavnice in težke sekire, divje zveri in zakurjene grmade. Pa nikar ne mislite, ljubi kristijanje! da so bili le krepki možje, ki so morali vse take groze prestajati, o ne, bili so vmes tudi mali otroci in šibki starčki, nežne

device in ljudje vsake starosti in iz vseh stanov. In vsi ti prepevajo sedaj v nebesih: „Čast Bogu našemu, ki sedi na sedežu, in Jagnjetu! (Raz. 7, 10.) On nam je dal čeznatorno moč in poseben dar stanovitnosti v smrtnih mukah.“

b) Med njimi se sveti tudi sv. Štefan, in gotovo še mnogo lepše, kakor takrat pred velikim zborom.

Ko so namreč krive priče, tako se bere dalje v „Dj. ap.“, obdolžile dijakona Štefana, da so ga slišali govoriti zoper Mozesovo postavo in zoper mesto Jeruzalem, tedaj so videli njegovo obličje, kakor obličje angeljevo. (Dj. 6, 15.) Tako glejte, kristijanje! se je razodela dobra vest Štefanova tudi po zunanje. Bog je pripustil, da je raz Štefanovo obličje kot v dokaz nedolžnosti sijala nadzemeljska, angeljska lepota. Od vseh zapuščen, od razdraženega ljudstva zgrabljen, po krivičnih pričah tožen, pred hudobne in krivične sodnike postavljen, toda od Boga podpiran, začne sedaj sv. Štefan ostro pridigovati, očitaje jim prirojeno trdovratnost in krvoločno početje nad preroki in Kristusom, pravičnim. *Kadar so pa to slišali, so se togotili v svojih srcih in so z zobmi škripali zoper njega.* Sv. Štefan pa se je v tem trenutku, ko se je vse vzdignilo zoper njega, *ozrl v nebo, in je videl božje veličanstvo in Jezusa stati na desnici božji. In je rekel: Glejte! vidim nebesa odprta in Sina človekovega stati na desnici božji.* In kaj stori na to judovska hudobija? *Zavpili pa so z velikim glasom, piše sv. Lukež, in zatisnili svoja ušesa, in vsi kmalu nanj planili. In so ga pahnili iz mesta in s kamenjem pobijali.*

Dobro si zapomnite, kristijanje! preganjanemu sv. Štefanu se nebesa odpró, razgrne se mu veličastvo božje in Jezus sam se mu prikaže. Ako si ti, verni kristijan, po krivici tožen, ako te preganjajo in zaničujejo zavoljo pravice, oj, le ozri se proti nebu! Če tudi se ti ne bodo kar nebesa odprla, vendar védi, da si sam nebesa odpira, kdor po nedolžnem in voljno trpi. Če tudi božjega veličanstva ti ne bodeš mogel brž zagledati s telesnimi očmi, védi pa, da Bog gleda doli na te, in zaupaj v milost Jezusovo, ki te bode potrdila, da bodeš ostal potrpežljiv in stanoviten. Tako bodeš trpel z Bogom, pa tudi

III. z a B o g a, kakor so trpeli vsi sv. mučenci.

a) Kolikor bolj so kristijane v prvih časih preganjali, toliko bolj si je krščanstvo pridobivalo tal. Po preganjanju razkropljeni kristijanje so se namreč razšli po vsej deželi povsod oznanovaje Kristusove nauke. Že prej omenjeni Tertulijan je zapisal znane besede: *Seme je kri kristijanov.* Hoče reči: Kolikor bolj si prizadevajo neje-

verniki kristijane potrebiti z zemlje, toliko bolj se množi njih število. Tristo let so jih kruto preganjali, cele krščanske vasi in mesta požigali, in krščanske stanovalce morili, in vendar jih je bilo zmiraj več. Nejeverniki v teku časa videč, da vse njihove satanske iznajdbe, krščansko vero zatreti, ne zdajo ničesar, marveč še pospešujejo njeno rast, morali so spoznati, da je življenje in trpljenje kristijanov delo božje, da jih pri tem podpira edino pravi in živi Bog, da je njih vera božja, da se torej kristijanje vojskujejo z a B o g a. Da, za sveto vero, za Boga je tekla krščanska kri v potokih, in to je sveti veri slednjič v rimskem cesarstvu pod cesarjem Konštantinom pridobilo tudi slavno zmago in splošno veljavo.

b) Zmagal je v boju za križanega Kristusa tudi sv. Štefan. Če tudi so njegovo telo potolkli, duh in sree njegovo sta zmagala surovo silo. To se je zgodilo ob smrtni uri sv. Štefana, ki je še v zadnjih trenutkih pospeševal božjo čast vdano trpeč za Boga in proseč za trdovratne jude. Sovražna sila obsuje sv. diakona s kamenjem, on pa kliče: *Gospod Jezus! sprejmi mojo dušo! In je pokleknil in z velikim glasom vpil, rekoč: Gospod! ne prištevaj jim tega greha. In ko je bil to izrekel, je zaspal v Gospodu.*

Oj, kakó ginljiv je ta prizor. Kakor je Jezus dal svoje življenje za nas vse, tako je bil sv. Štefan prvi, ki je dal svoje življenje za Jezusa. Kakor je dalje naš Gospod molil na križu za svoje sovražnike: *Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo*, (Luk. 23, 34.), tako je sv. Štefan molil za svoje morilce: *Gospod, ne prištevaj jim tega greha*. Kakor je slednjič Jezus Kristus sklenil svoje življenje, rekoč: *Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo*, (Luk. 23, 46.), tako je zdihnil pred svojo smrtjo tudi sv. Štefan: *Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!*

Ni bilo kamenjanemu sv. Štefanu na mislih maščevanje, ni gojil v svojem srcu srda, njemu je bilo le na tem, da bi se spreobrnil in izveličali njegovi sovražniki. Naj bi vsi spoznali resnico, naj bi vsi dajali Bogu dostojno čast, za to je trpel, za to je molil sv. Štefan. In res je venčal Bog trpljenje sv. Štefana z najlepšo krono. Njegovi molitvi se po pravici pripisuje spreobrnjenje Savlovo, onega moža, ki ga sedaj častimo in poznamo pod imenom sv. apostol Pavel. Savel je namreč varoval obleko onih, kateri so kamenjali sv. Štefana. Svetnik pa je molil tudi za-nj, saj sta bila nekđaj součenea v šoli Gamaliovi. Sv. Avguštin pravi: *Ko bi sv. Štefan ne bil molil, ne imela bi cerkev sv. Pavla.*

Táko je torej maščevanje svetnikov, tako nas po izgledu Jezusovem učé s sv. Štefanom vred vsi sv. mučenci: Dobro jim storiti,

kateri nas sovražijo, moliti zanje, kateri nas žalijo in preganjajo, in trpljenje Bogu darovati za svoje žalivce.

Kristijanje! Življenje naše naj priča, da nam taki zares božji nauki segajo tudi v srce. Potegujemo se vselej in povsod, *bodisi priložno ali nepriložno* (II. Tim. 4, 2.) za resnico in pravico za voljo Boga, trpimo potrpežljivo vse z Bogom in delajmo vse za Boga, njegovo čast in v zveličanje neumrljivih duš. Potem bode gotovo tudi nam *prihranjena krona pravice*. (II. Tim. 4, 8.) Amen.

Valentin Bernik.

Nedelja pred novim letom.

I. Beseda nemarnim poslušalcem božje besede.

Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih. Luk. 2, 34.

Vsaka reč ima svoj čas in ob svojih časih preide vse pod nebom. (Prid. 3, 1.) Tako glejte, gre tudi sedanje leto h koncu. Le še nekaj dni in rekli bodemo: leta 1890 ni več. V teku tega leta sem vam velikokrat besedo božjo oznanoval. V tekočem, sedaj pa na koncu stoječem letu imam danes in letos zadnje besede do vas. Ali bi ne bilo primerno, krščanske duše, danes, ko smo na koncu tega leta, račun delati o poslušanji božje besede? Vsak priden gospodar dela koncem leta račun o svojem hiševanju. Stroške primerja z dohodki, da vidi, ali premoženje napreduje ali nazaduje. Vsako leto imamo tudi mi, ako hočemo biti dobri krščanski gospodarji svojih duš, računati dušne dohodke in stroške. Tako dušno premoženje obstoji tudi v božji besedi, saj Kristus sam pravi: *da človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust.* (Mat. 4, 4.)

Danes nas tedaj veže dolžnost, v tem oziru pregledati, kakó smo v teku tega leta poslušali božjo besedo. Kakor je denar v posvetnih rečeh človeku lahko v srečo ali pogubo, tako je tudi, dragi moji, beseda božja kristijanu v izveličanje ali pogubljenje. Besede današnjega sv. evangelija to resnico potrjujejo: *Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih.* Kakšno odgovornost prejmejo poslušalci besede božje! Kateri so slišali, izgovora ne morejo imeti. Kakó pretresujoča je ta resnica, katera mora tudi lahkomišljenega s strahom

napolniti. Ne najdem besede, da bi izrazil veliko žalost nad tistimi, katerih božja beseda ni predrugala, kateri, čeravno posvarjeni od Boga, le v starih grehah tičijo ter hočejo biti raje sužnji hudobnega duha, kakor otroci Kristusovi. Kakor se veselim duš, katere so poslušale glas dobrega pastirja in šle na pot pokore in poboljšanja, tako obžalujem iz dna srca tiste nesrečnike, kateri so zatisnili svoja ušesa prijateljskim opominom, katerim je bila božja beseda v padec in pogubo. O bogaboječe duše, veselim se, da je bila božja beseda vam v vstajenje! Vam neposlušnim in nemarnim pa bodi groza, ker pridige so vam v pogubo! Ker bolni potrebujejo zdravila, zato se k vam letos zadnjič obrnem, k vam, nemarnim poslušalcem božje besede. Zadnji poskus hočem še narediti z vami, in ako bode še ta zastonj, potem boste morali reči sami sebi: „Glej, ta je bil nam v pogubo.“

Preden pa začnem to težavno opravilo, se obrnem k tebi Beseda božja, katera si meso postala, ter te prosim milosti, da bi moja zadnja letošnja pridiga spreobrnila vsaj enega trdovratnega grešnika. Zato začnem k večji časti božji in v zveličanje duš. Dobro me poslušajte!

I. Komaj je Zveličar naš na svet prišel, že pobožni starček Simeon od sv. Duha navdihnen, ko dete Jezusa v naročji drži, prekovaje reče Mariji, njegovi materi: *Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogim v Izraelu*, kakor da bi vedel, da bode zavoljo Jezusove besede veliko pogubljenih. Vi, kateri tako trdovratni ostanete, čeravno besedo božjo slišite, kakšna nesrečna prihodnost vas straši. Trdovratneži, ali hočete še ostrejše besede božje slišati? Ne strašim rad, toda tudi meč ostre besede Bog dviga nad nespokornim. Še nista dva dneva pretekla, odkar so vam na praznik sv. Štefana donele strašne evangelijske besede: *Glejte, jaz vam pošiljam preroke in modre in pismarje in izmed njih boste nekatere umorili in križali, nekatere bičali in preganjali od mesta do mesta.* (Mat. 22, 34.) Akoravno zdaj, vsaj v naših krajih ni takih peklenskih hudobnežev, kateri bi pridigarje zavoljo oznanovanja božje besede morili in križali, se vendar semtertja najdejo taki od Boga odpadli kristijani, kateri dušnega pastirja zavoljo pridige sovražijo, ali če tega ne, besedo božjo zaničujejo ali se ž njo šalijo. Kakšna kazen bode zadela take hudobneže? *Prišla bode nad nje vsa pravična kri, katera je bila prelita na zemlji, od krvi pravičnega Abeljna do zadnjega oznanvalca božje besede. Glejte, vaša hiša bode pusta, puščena.* (Mat. 22, 38.)

Ali niso to besede, trdovratni grešnik, katere te morajo vendar predramiti!

Čujte, kaj Bog govori po svojem preroku Jeremiju: *Zdravili smo Babilon, ni se ozdravil, pustimo ga.* Kaj družega so oznanovanci božje besede, kakor vaši dušni zdravniki? Vaše bolezni vam pokažejo, da bi skrbeli za ozdravljenje. Grešniki, slišali ste preroke in dušne zdravnike, če niste ozdraveli, vaša krivda je. Katoliški poslušalci, pridigarju se godi, kakor svetopisemskemu kralju Ezehiju, kateri je poslal svoje poslanca po vsem kraljestvu, da bi ljudi zopet pripravil k pokorščini, katero so bili Gospodu Bogu dolžni. Ali so poslanci vbogali? Sli so in oznanovali kraljev ukaz: „Otroci Izraelski, dosti ste grešili zoper Boga, spreobrnite se, da ne padete v njegovo pravično jezo. Glejte, milostljiv je on njim, ako so mu pokorni.“ (II. Paral. 30.) To so poslanci govorili. Ali so kaj dosegli? Nekateri so vbogali. Kaj pa drugi? Drugi pa so naredili, kakor nekateri izmed vas delajo, posmehovali so se božjim besedam. Krščanski človek, ali nisi slišal celo leto božji opomin: „Grešniki, delajte pokoro!“ Te besede pa so bile veliko od njih v padec in pogubo.

II. Cel adventni čas je bil zate, o grešnik, klic božji k poboljšanju. Sv. Janez, ta nedolžna duša, največji izmed vseh, ki so od žene rojeni, kliče še vedno: *Storite vreden sad pokore, zakaj sekira je že h korenini položena. Vsako drevo namreč, katero ne stori dobrega sadu, bode izsekano in v ogenj vrženo!* (Mat. 3, 10.) Hujšega žuganja, trdovratni grešnik, pač ni treba čakati. Tako blizo je že tedaj kazen božja, leto gre h koncu, glej, božja usmiljenost gre za te tudi h kraju in bode tudi prešla, ako le še dalje ostaneš trdovraten. Ne obotavljaj se dalje; vidiš, da je skrajni čas poboljšanja. Ali nisi slišal brati pred tremi tedni iz sv. evangelija, koliko ljudi je sveta Jezusova beseda že ozdravila? Koliko slepih je že spregledalo, koliko gluhih je že spreslišalo, koliko jih je od mrtvih vstalo? Le ti si še vedno slep in gluhi in mrtev. Namesto, da bi bil z božjo besedo ozdravel, si se še le pohujšal. Tebi je bila beseda božja v pogubo in pohujšanje.

Ker si božjo besedo sicer slišal, pa je nisi spolnil, povem ti, neposlušni, nespokorni grešnik, tudi te Kristusove besede, katere je nebeški Učenik govoril neposlušnim mestom, rekoč: *Gorjé tebi Korazajn, gorjé tebi Betzajda, zakaj, če bi se bila v Tiru ali Sidonu godila znamenja, katera so se pri vas godila, bi bili v pepelu pokoro delali. Zato vam rečem, sodnji dan se boče Tiru in Sidonu boljé godilo kakor vam. Sodnjski zemlji bode boljé sodnji dan,*

kakor tebi Kafarnavm! (Mat. 11, 21.) O grešnik, dobro veš, da je nečista Sodoma v žveplenem ognju poginila, in o njej pravi Kristus, da jej bode sodnji dan bolje, kakor tebi grešnik, kateri si božjo besedo slišal, pa ne spolnil! Kaj bode tedaj s tabo sodnji dan? Kaj bo s tabo na smrtno uro, ker si božjo besedo zasmehoval? Ker ste božjo besedo zavrgli, ste sami sebe obsodili nevredne večnega življenja in boste poginili, ker niste ljubezni resnice sprejeli. (Dej. ap. 13, 46.; II. Tes. 10.)

Da bi še bolj očitvidno pokazal vam, kateri nočete v svoje zvelečanje poslušati besede božje, kakšna kazen vas čaka, rečem: pokopani boste v večni ogenj kakor oni požrešni bogatin, kateri je prosil Abrahama, naj bi poslal vbogega Lazarja na očetov dom, da bi povedal peterim bratom, da ne pridejo tudi oni v kraj trpljenja. Reče mu Abraham: *Imajo Mojzesa in preroke, poslušajo naj jih.* (Luk. 16, 27—28.)

Trdovratni grešniki, vi imate tudi preroke, oznanovalec božje besede, pridigarje, ker jih niste poslušali, veste, da vas zdaj družega ne čaka kakor trpljenje v večnem ognju, ako se zdaj v zadnji uri, na zadnji opomin ne spreobrnete.

Kaj misliš zdaj storiti, grešnik, ko vidiš, da to leto, pa tudi tvoje življenje h koncu ide? Ali to, kar si sedaj slišal, še ni dosti, da se udaš? Ako vas zadnja beseda iz ust slabotnega pridigarja ne gane, ne rečem družega, ampak s solznimi očmi in žalostnim sreem izdihnem: Gospod Jezus, ne vštrevaj jim trdovratnosti v greh, ampak dodeli jim nepremagljivo milost, da bi vsaj zadnja ta beseda ne bila njim v padec in pogubo, ampak v vstajenje! Marija, pribežališče grešnikov, otajaj zastaranim grešnikom zmrzla srca k pokori, da se bode nad njimi vresničila beseda Kristusova: *Blagor jim, kateri se nad menoj niso pohujšali!* (Mat. 11, 6.) P. B.

2. Strup pijače.

Bodite trezni! I. Petr. 5, 8.

A. 1. Grozno hudobo nam popisuje danes sv. evangelij: Kralj Herod je dal pomoriti vse nedolžne otročiče v Betlehemu. (Mat. 2, 13—18.)

2. Temu groznemu Herodu je podoben marsikateri gospodar . . . cele dni v krčmi sedi, zvečer pride pijan domov, razsaja, kolne,

tepe . . . vse mora zbežati, žena, otroci . . . polomi šipe, stole, potere posodo . . . Zato nas opominja sv. apostol Peter, naj bi se pijače varovali, govoreč: *Bratje! bodite trezni.* (I. Petr. 5, 8.)

3. Pijanost se vedno širi . . . tudi med nami je je preveč . . . Pa pijanec ne pomisli, kakó je pijača škodljiva in pogubljiva . . . Včeraj je sv. katoliška cerkev vino blagoslovila, naj bi nam pijača ne služila v časno in večno pogubo . . . jaz pa vam danes, ker včeraj nisem imel prilike, govorim: o strupu pijače.

B. Mrzli časi so . . . odrevenelo je vse: zelišče, rožice, mrčes, gadi, kače. — Le ena kača ne zmrzne . . . pred katero nas sv. Peter apostol: *Bodite trezni in bedite, ker hudič, vaš zoprnik, kroži kakor rjuveči lev, in išče koga bi požrl.* (I. Petr. 5, 8.) Ta grozna kača se v hudi zimi skriva v kupico pijače (sv. Jan. ap.) in vsakega ostrupi; ker pijača škoduje:

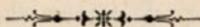
1. **T e b i!** ti zastrupi tvoje telo. Zato že sv. apostol Pavel piše: *Malo vina pij* (I. Tim. 5, 23), je zdravo za želodec . . . te okrepča; preobilna pijača pa ti škoduje. To pravi sv. Duh: *Komu je joj! kdo ima prepir? kdo pade v jamo? kdo ima rane brez vzroka? kdo kalne oči? Ali ne oni, ki pri vinu sedijo in marljivo kupice izpivajo?* (Preg. 23, 29—30.) Jaz pa še vprašam: Kdo ima krvave oči? razbite glave, potrte roke, polomljene noge, ranjen život . . . Vse to dela strup vpijanljive pijače! Drvarji v gošči sekajo . . . žganjice se napijejo . . . drevo pade . . . pijanega ubije. („Sl. Gosp.“ 6. dec. 1885.) Tebi pa roke trepečejo . . . truplo oteka . . . oči pešajo . . . to je pijače strup storil. *Bratje! bodite trezni.*

2. Strup pijače škodi o t r o k o m. Skušnje zdravnikov spričujejo, da pijančljivih roditeljev otroci so rahli, bolehní . . . Premoženje otrokom zapraviš . . . bodo berači. Nedolžnost pohujšaš: kletev, lapanje . . . Herodež si! moriš nedolžnost . . . še hujši, ker Herod jih je v nebesa, ti pa jih v peklo spraviš . . . Ali se ti nič ne smilijo? Ti si sit in pijan, otročiči pa lačni . . . goli . . . zmrzujejo . . . jim škodiš: Noe je razlil prokletstvo čez otroke . . . vnuke . . . še zdaj malikujejo . . . zarad pijače. (I. Moz. 9, 23.) Tako strup pijače škodi tvojemu zarodu! Ljubi bratje, *bodite trezni!*

3. Pijača ostrupi tvoj o d u š o in jej grozno škoduje! Uniči pobožnost . . . čistost . . . molitev . . . sv. mašo . . . večernice . . . čislo; — ti je pogubi: *Pijanci nebeškega kraljestva posedli ne bodo.* (I. Kor. 6, 10.) Neki stari duhovnik pravijo: V štiridesetih letih sem samo enega pijanca spreobrnil — na pol leta; potem je zopet prejšnji grešnik postal — se pogubil. Ljubi moji: *Bodite trezni!*

C. Gospodar, oče, mladenič, ne pijančujte . . . škodi vam . . . je strup . . . ne razsajajte . . . ne bodite grozoviti Herodeži, sebi in drugim v pogubo! Bodite trezni, da vas grozna kača, satan, ne pogubi! Amen.

Simon Gaberc.

Pogled na slovstvo.

A

1. Knjige „družbe sv. Mohorja“. Kakor se pridni ratar veseli v jeseni obilnih pridelkov in ž njim vred tudi drugi ljudje, kateri niso poljedelci; enako se veselimo, smem reči, vsi Slovenci vseh stanov, kadar v jesenskem času vrla družba sv. Mohorja začne na razne strani slovenske razpošiljati prelepi sad duševnega truda premarljivega odbora in skušenih pisateljev naših. Dà, kakor za poljske pridelke bi smeli imeti tudi za duševno žetev poseben zahvalni praznik, in to pred vsem z ozirom na imenovano družbo, ki se od leta do leta množi in spopolnuje svoje velikansko delo. Letos smo dobili naslednje darove:

a) **Življenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa.** Spisal Janez Volčič. IX. snopič. Te knjige mi ni treba še posebej ocenjevati ali priporočati, saj nam je že vsem stara znanka, le to omenim, da se to prekristno delo nagiblje že h koncu in bode prihodnje leto že dovršeno s pridejanim popisom življenja vrlega pisatelja. Ta poslednji oddelek je posebno mikaven, ker nam opisuje one svetnike in služabnike Božje, kateri so bili posebni častilci Matere božje in svetega Jožefa. So v obsirni knjigi do zdaj besede mikale, naj posebno ob koncu prelepi izgledi vlečejo!

b) **A. M. Slomška Pastirski listi.** Zbral in vredil Mih. Lendovšek, župnik v Makolah. Da je pokojni vladika Slomšek slovenski klasik, o tem smo si edini vsi. Torej bode gotovo narodu vstreženo, ako se mu polagoma vsi njegovi spisi vročijo. Le o tem bi se morda še dalo razpravljati, kakó naj se izdajajo: ali nespremenjeni v obliki in vsebini, v katerem redu itd. Učenemu gospodu izdajatelju pritrdimo, da je treba zastarele oblike premeniti, kakor ugaja sedanjemu pravopisu. Morebiti je v tem oziru po eni strani še preveč storil, ker naš sedanji pravopis je tako nestalen, da ga bodemo sami še popravljali, tem bolj naši nasledniki, zato v ljudskih knjigah ne kaže preveč hiteti, marveč nekoliko počakati, da nam slovničarji pot utrdijo. Po drugi strani se nam zdi, da se je premalo premenilo n. pr. gledé glagola, ki ga je Slomšek preveč na konec potiskal, kakor nekdanji pisatelji sploh. Tudi gledé na vsebino bi nič ne škodilo, če se semtertje kaj prenaredi ali skrajša, ker krog čitateljev je zdaj ves drugačen kakor je bil o pisateljevem času in tudi čas se je spremenil. Ne bilo bi n. pr. na kvar, ko bi se bilo to že zdaj storilo z listom o duhovskem celibatu. — Prav posebno bi pa jaz želel, naj bi se dosedanji štirje zvezki, kadar se zopet izdajo, tako prenaredili, da bi se ona tvarina, ki je otrokom namenjena, izločila izmed drugega odraslim namenjenega berila in morebiti v enem zvezku izdalo, kar je primernega za prvence, v drugem pa, kar ugaja bolj odrasli mladini. Potlej bi se brez skrbi in ugovorov lahko vvrstilo tako delo kot najboljše

berilo v šolske knjižnice. Seveda bi bilo treba obliko še dokaj ogladiti in posebej pesniški del, kateri — bodimo odkritosrčni — sedanjemu pesniškemu napredku in praktični porabi ne vstreza tak, kakoršen je. Naj se ne ugovarja, da bi se s tem Slomšku krivica delala; gotovo bi to on sam storil, ko bi še živel in na novo izdajal svoja dela. Tudi so se že čuli pomisleki, ali je popolnem primerno, da se dajo homiletična dela — pridige — med ljudi; vendar o tem si ne upam izreči nikakoršne sodbe v nadi, da bode slavni odbor že pravo in modro odredil.

c) **Občna zgodovina za slovensko ljudstvo.** Spisal Jos. Starè, c. kr. profesor višje realke v Zagrebu. XIV. snopič. Ta knjiga nam je že dovelj znana, tedaj je ni treba še le ocenjevati ali priporočati. Drugo leto bode dovršeno tudi to lepo delo, ki je tem mikavniše, čem bolj se koncu bliža.

č) **Domači živinozdravnik.** Za potrebe kmetskega stanu spisal Franjo Dulár, živinozdravnik. Kdor vé, kolika škoda in kakó hud udarec je za hišo, ako blago zbolí in pogine, bode gotovo radostno pozdravil tako knjigo, v kateri najde sveta o najrazniših živinskih boleznih in napakah. Ustreženo je ž njo veliki večini društvenikov.

d) **Slovenske večernice za pouk in kratek čas.** 44. zvezek. Te knjižice se ljudje navadno najbolj razveselijo; prepričani smo, da jo bodo tudi letos z veseljem v roke vzeli in s pridom brali. Posebno se odlikujejo spisi: Žgánjar, povest, spisal P. Velimir; Škorčeva povest, spisal A. Koder; Cigani, spisal J. Steklasa itd. Nad vse pa mi je ugajal Podbojev: Oče Céne, vzor gospodarja in možaka-poštenjaka. S takim spisom se silno veliko koristi; življenje svetnikov se nekaterim zdi prevzvišeno, življenjepisi škofov in mašnikov radi beró, a ne vedó prav, v čem bi-jih posnemali. Ako pa vidijo pred seboj razgrneno blago življenje vrlega poštenjaka izmed svojih, prišlo jim bode nehoté na misel: »Zakaj pa ti nisi tak?« In taka misel rada privabi dobre sklepe, sveta dela. Temu spisu bi še želel enakovrstno sestrico: popis vrle matere slovenske! — Tudi spis: Dobra odgoja je otrokom največji zaklad, spisal K. Čuček, ima koristne nauke, kolikor se dá v kratkem dopovedati. S tem pa ni rečeno, da tudi vse drugo ni po svoje dobro in koristno.

e) **Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1891.** V slovstvih raznih narodov se med drugim še posebno množijo koledarji, in če so prav vravnani, tudi jako veliko koristijo. Opravičeno je tedaj popolnem tudi vsakoletno izdanje tacega društvenega koledarja, ki obsega raznovrstnega blaga — vsakemu nekaj. Osobito je v letošnjem lepo poskrbljeno za obilno mikavno raznovrstnost. V lepi zvezi z »Večernicami« skrbi tudi Koledar za vedrilo in pouk po izbranih povestih, življenjepisih, pesmicah itd. Lepo se bere prva povest »Blagor usmiljenim«, le da se bratu Mariofilu ne podá tista »nedolžna prevara«; kar je napačno, je pri pobožnih osebah še bolj napak in »prevara« katerakoli ne zasluži pridevka »nedolžna«. Jako ganljiva in spodbudna je druga daljša povest: »Ravna pot najboljša pot«. Taka povest je krasna pridiga zlasti za mladi svet, posebno sedaj močno potrebna, ker je laž, hinavščina pa krivičnost tako zelo razširjena. Zanimivo ter tembolj pretresljivo, ker resnično, je »Človeško klanje v Bataku«. Dobro se podá popis Maribora dr. Jos. Pajka, ki je zanimivemu in temeljitemu dr. Sketovemu opisu Davorina Trstenjaka pridedjal še z vnemo pisani dostavek: »Davorin kot človek« ter primerno opisal dosedanje življenje in delovanje knezoškofa lavantinskega dr. Mihaela

Napotnika. — Hvaležni bodimo tudi dr. J. Križanu za živahno spisani: »Razgled po katoliških misijonih«; ker nimamo v tej stroki posebnega časnika, je res kakor nalašč tako vsakoletno poročilo o svetih misijonih, za katere imajo naši ljudje vsikdar odprto srce in roko. Omeniti nam je še Bilčevega spisa »Slovenski drvarji na tujem« in »Poselskega reda«, ki hosta zlasti delavskemu stanu v koristno porabo. Tudi kaj kratkočasnega mora imeti Koledar. Nad vse drag, zopet letos ponovimo, nam je pa Imenik Mohorjanov, in ko bi imel kje kaj naš rahli glas vplivati, izrečemo: naj se imenik nikar ne opušča!

Ako izrekamo odkritosrčno hvalo in zahvalo slavnemu odboru in premarljivim poverjenikom, s tem še ne trdimo, da bi bila družba prekoračila svoj vrhunec. Le čvrsto naprej!

2. **Slovenska Matica** je letos izdala tri knjige v obsegu 60 pól; toliko še niso nobeno leto dobili njeni udje. Ker bodo gotovo drugi časniki natančneje ocenjevali te knjige, jih tukaj le hvalno omenimo: a) Letopis Matice Slovenske za leto 1890, vredil Ant. Bartel, vsebina se ozira večinoma na zgodovino in jezikoslovje; b) Valentina Vodnika zbrani spisi, vredil Fr. Wiesthaler; 22 pól obsežna knjiga je dopolnilo pesniškega dela, ki ga je Matica pred leti izdala; c) Dušeslovje (II.), spisal dr. France Lampe; te knjige smemo pa še prav posebno veseli biti. Veleučeni doktor ima tvarino popolnem v oblasti, dela samostojno in, kolikor je možno pri takem vednostnem predmetu, jasno in lahko umljivo. Ob tem je seveda knjiga postala nekoliko obširnija, ker bi suhoparna učna knjiga ne ugajala večini matičnih udov. Častitamo gospodu pisatelju in želimo, da bi mogel čvrsto nadaljevati in še enako obdelovati druge oddelke zdravega in treznega modroslovja.

3. **Drobtinice**. XXIV. letnik, uredil dr. France Lampe, vodja Marijanišča. Založila »Katoliška družba za Kranjsko«. V Ljubljani 1890. »Katol. Tiskarna.« — Vem, da se dobijo taki, ki trdijo, da se sedaj preveč tiska, da je preveč knjig. Tudi jaz pravim, da jih je veliko preveč — slabih, a dobrih in izvrstnih knjig pa nimamo preveč in jih nikoli ne bomo imeli preveč, ko bi Slovenci postali kdaj še tako velikanski narod. Zato me jako veseli ta krasna knjiga, ker sem prepričan, da bodo še pozni rodovi radi segali po tem mikavnem in tečnem berilu. Knjiga je podobno razdeljena, kakor njene poprejšnje sestrice: I. Nabožni del nam nadaljuje prelepi spis: »Duh sv. Frančiška Saleskega.« — II. Življenjepisi nam osvetljujejo štiri prelepe vzglede: † dostojanstvenika dr. Jakoba Maksimiljana Stepišnika in c. kr. deželnega predsednika Andreja barona Winklerja, izvrstnega župnika Karola Tedeschija in pobožnega kmeta Jožefa Škofa. — III. Raznoterosti nam podajajo jako mišne in spodbudne daljše in krajše sestavke. Pesmi primeroma ni veliko, a te so čvrste, lepe: Bilec se je tu zopet pokazal kot izvrstnega prelagatelja latinskih himen in Radoslav Silvester je na novo utrdil svoj sloves s prelepo pesmijo »Križec«. Zelo priporočljivo delo stane trdo vezano 80 kr., mehko vezano 70 kr.

B

1. **Theologia moralis**. Auctore Augustino Lehmkuhl, societatis Jesu sacerdote. Volumen I. continens theologiam moralem generalem et ex speciali theologia morali tractatus de virtutibus et officiis vitae christianae. Editio sexta ab auctore recognita. Cum approbatione revmi. archiepiscopi Friburg. et super. ordinis. Friburgi Brisgoviae. Sumptibus Herder, typographi editoris pontificii.

MDCCCXC. Vel. 8°. Str. XIX. + 816. — Volumen II. continens theologiae moralis specialis partem secundam seu tractatus de subsidiis vitae christianae cum duplici appendice. Vel. 8°. Str. XVI. + 868. Cena obema zvezkoma 9 gld. 60 kr., vezan. v polusnju 12 gld. — Novejše bogoslovje skoro ne pozna knjige, katera bi bila v kratkem času toliko uspeha dosegla, kakor nraoslovje o. Lehmkuhla. Konec l. 1883. je izšla prva izdaja in potem vsako leto nova izdaja. Ako se tako razprodajajo male in cene knjižice, tedaj ni čudno, a v velikem, čisto znanstvenem delu morajo biti že posebni razlogi in posebne vrline, da vlečejo čitatelje in kupce. In res se je izrazila dosedaj kritika nenavadno ugodno o tem nraoslovju. Tako pravi neki rimski kritik, da je treba to delo samo spoznati, in pripoznala se mu bode pravica meščanstva v velikih semeniščih in v duhovnišnicah. In francoski kritik trdi, da je to delo prekosilo Guryjevo v vednostni točnosti in primernosti. Enako trdi tudi neki angleški kritik, da je prekosil o. Lehmkuhl vse tekmece, in da je njegovo delo »epohalno« v nraoslovju, »magnum opus«, veliko delo. In v tem smislu govoré tudi drugi kritiki o tem delu ter ga ne morejo prehvaliti. Zato je potrebno, da opozarja »Duhovni Pastir« svoje čitatelje na to delo, katero jim ponuja pouka o vsem, česar potrebujejo v teoriji in v praksi svojega pastirovanja. Naš pisatelj hodi po srednji poti, ki je prav tako pot trdne teorije, kakor jasnega razsojevanja v posameznih slučajih. Nekateri pisatelji v tej stroki hočejo na ta način prav »praktični« biti, da razdrobé vse razkladanje v same slučaje, »casus«-e, ali da obdelujejo božje in cerkvene zapovedi po navadni vrsti. Lehmkuhl se pa drži vednostnega reda. Najprej govori o človeških dejanjih in o njih nravnosti, o pravilu nravnosti ali vesti, potem o zakonu, na to o grehu in o zasluženju. V posebnem delu pa najprej o božjih čednostih, potem o čednosti »religije« (dolžnosti do Boga), na to o čednostih in dolžnostih gledé na ljudi in imetje. (To obsega I. zv.). Za tem delom pa obdeluje pisatelj one dolžnosti, katere imamo posebej kot kristijani: do zakramentov in do cerkve ter njene oblasti. V tem okviru pa — koliko tvarine, koliko razlag, koliko pravil, koliko podrobnostij! Ni je stvari, katero bi utegnil rabiti duhovni pastir v svoji službi — posebej v spovednici, za katero bi ne dobil tukaj pojasnila.

Kadar bode prostor dopuščal, izpregovorili bodemo še kaj o nekaterih posameznih stvareh. Sedaj pa izrekamo ne samo svojo misel, ampak tudi prepričanje raznih nraoslovcev in ocenjevalcev, da je to delo izvrstno, torej tudi vsakemu bogoslovcu in duhovnemu pastirju jako koristno. Želimo le, da bi i pri nas pospeševalo temeljito učenje nraoslovja.

2. *Compendium repetitorium theologiae moralis.* Ex probatissimis auctoribus collectum et in systema redactum a doctore Josepho Scheicher. Cum facultate imprimendi rev. et ex cell. ordinariatus Sanhippolytani. Viennae. 1890. Sumptibus Caroli Fromme, c. r. typographi aulici. 12°. Str. 376. Cena 2 gld. 50 kr.; za naročnike »Corresp. Bl. Oesterr. Cl.« 2 gld. — Tudi to delo je nraoslovno, obsega je mnogo manjšega: mala ročna knjižica je, a prejšnja je veliko delo za temeljiti uk. Spisana je za ponavljanje in za hitro pripravljanje na župnijski izpit — konkurz. Zato je tvarina sestavljena pregledno, razlaganje je kratko pa jedrnato; ker ima vendar knjižica praktični namen, podal je pisatelj tudi precej vzgledov. Ker je pisal najprej za Avstrijo, zato je izločil vso tvarino, ki se obdeluje v pastirstvu in cerkvenem pravu. Pisatelj pravi, da se je oziral na svoje lastno delo, katerega 1. del je izdal pred petimi leti, na Gury-ja, Müller-ja, Lehmkuhl-a in P. Hilarij-a.

Knjiga je urejena skoro tako, kakor prejšnja in kakor je večina nraoslovnih knjig. Dolžnosti do Boga in do bližnjega obdeluje po vrsti desetero zapovedij božjih in petero cerkvenih. Natančno in koristno je, kar je v 4. traktatu o pravici in o pravu: ozira se na avstrijski državljanski zakon. — Prebirajoč to delo smo našli večinoma natančne definicije; tu pa tam ni vse dovolj razloženo, ali omejeno, n. pr. tako na 3. str.: »actus« niso sami nikdar »virtutes«, ali str. 72, 8. a), kar ni dovolj določeno, zakaj in kako i. dr. Zanimalo nas je, kar smo čitali na na str. 210, 5. gledé na tako imenovano »ljubezen«. Pisatelj pravi: »Amores juniorum . . . in se non sunt peccata . . . Amor ipse nunquam exulabit a mundo.« Sploh moremo reči, da je knjiga za svoj namen dobro sestavljena. Seveda ji ne smemo staviti posebnih znanstvenih zahtev.

Gledé na to, da se mora v tej knjigi spraviti mnogo tvarine na majhen prostor, naj bi se poleg citatov omenjali viri nad črto in ne pod črto, kar jemlje po nepotrebnem prostor (prim. str. 68., 73.) in tudi ni dosledno. Kadar se kaj našteva, ni treba za vsako besedo nove vrste (prim. str. 77.); saj katehizem ima vsak duhovnik. Sicer pa priznavam rad, da bode marsikdo knjižico z veseljem in pridom rabil in da je g. pisatelj svoj namen dobro izvršil.

Ta knjižica ima biti le del cele zbirke bogoslovnih knjižic za pripravljanje na župnijski izpit in za ponavljanje bogoslovne tvarine. Ta zbirka bode izhajala pod skupnim naslovom »B. A. Egger's Correspondenz-Blatt Bibliothek«. V knjižicah bode »okostje in vejevje bogoslovnih ved, ne več in ne manj.« Zbirka bodé v zvezi z omenjenim listom, vsaka knjižica bode obsegala po 20—30 pól in bode trdno in lepo vezana; tudi bode imela vsaka isto ceno. — Dasi pozdravljamo tudi mi ta namen in to delo, vendar imamo tudi nekoliko pomislekov in sicer: Ali bodo te knjižice res ustrezale namenu? Ali se ne uči vsakdo lože in hitreje iz knjige, katero je rabil v šoli? Ali méni uredništvo te zbirke res, da bode na II. mestu imenovana »Theol. fundamentalis et dogmatica (auctore dr. Const. Vidmar)« zadostna za tako važno vedo, ki se v dveh letih obdeluje tako obsirno? Naj oni »Fachmänner« to stvar še enkrat pomislijo! Gledé na ceno opomnimo, da se nam ne zdi nikakor nizka.

Treba torej po naših mislih načrt vsakako še dobro pregledati, da ne bode trpela škode bogoslovna veda. Sicer pa želimo početju v resnici najboljšega uspeha.

3. Christ oder Antichrist? Beiträge zur Abwehr gegen Angriffe auf die religiöse Wahrheit von Gottlieb. Zweiter Band: Der Krach von Wittenberg. Blicke auf den religiösen Wirrwarr der Gegenwart. Berlin. 1889—1890. 8°. Str. 576. Cena snopiču 36 kr. Tega dela, katero izhaja v zvezkih, I. oddelek smo že čitateljem oznanili in sicer kot jako pomenljiv in nenavadno zanimiv apologetičen in polemičen spis. Isto moramo reči tudi o tem oddelku, o šestih snopičih, ki so nam v roki. Pisatelj se brani raznih napadov protestantovskih, a tako spretno, da nam ni v novejšem polemičnem slovstvu znanega nič enakega. Najbolj pekoča današnja vprašanja razpravlja anonimni g. pisatelj. Čitatelje svoje pa zopet opozarjamo na to delo.

Dr. F. L.